

Vliv společenské výchovy podle J. S. Gutha-Jarkovského na kvalitu života

Denisa Dohnalová

Bakalářská práce
2014

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta humanitních studií

Univerzita Tomáše Bati
Institut mezioborových studií Brno
akademický rok: 2013/2014

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Denisa DOHNALOVÁ**
Osobní číslo: **H118052**
Studijní program: **B7507 Specializace v pedagogice**
Studijní obor: **Sociální pedagogika**

Téma práce: **Vliv společenské výchovy podle J. S. Gutha-Jarkovského na kvalitu života**

Zásady pro vypracování:

Zadané a zvolené téma bude zpracováno podle pokynů obsažených v materiálu IMS "Metodika psaní odborného textu a výzkum v sociálních vědách" (IMS 2009). Případně podle dalších materiálů, z nichž některé jsou obsaženy v literatuře připojené k tomuto studijnímu textu. Zejména bude dbáno na dodržování zásad publikační etiky a pravidel společenskovedního výzkumu. Průběžné výsledky práce budou pravidelně konzultovány s vedoucím diplomové práce.

S vědomím těchto zásad a pravidel a po konzultaci s vedoucím bude práce zaměřena:

- na společenskou výchovu a její význam, představitel J. S. Guth-Jarkovský
  - na pravidla a normy chování ve všech oblastech společenského života
  - na chování a etiku příslušníků bezpečnostního sboru (Policie ČR) a jejich ústrojovou kázeň
  - na postupný vývoj pravidel společenského chování a jejich komparace u Policie ČR
- Součástí práce bude empirické šetření, přehled dosavadních poznatků společenského chování a jeho řešení, jako teoretické východisko práce.

Rozsah bakalářské práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

Etický kodex Policie ČR

Guth-Jarkovský, J. S. Pravidla slušnosti pro mládež. Praha: Hejda a Tuček, 1926.

Guth-Jarkovský, J. S. Společenský katechismus. Praha: Levné knihy, 2000.

Guth-Jarkovský, J. S. Společenské klasobraní. Praha: Melantrich, 1929.

Guth-Jarkovský, J. S. Společenská výchova a její význam. Praha, 1920.

Guth-Jarkovský, J. S. Společenská výchova vojenská. Praha: Čsl. vědecký ústav vojenský, 1921.

Sojka, L. Příručka všeobecného vzdělání pro četnictvo. Praha: Česká grafická unie, 1924.

Vedoucí bakalářské práce:

doc. PhDr. Miloslav Jůzl, Ph.D.

Katedra pedagogiky a psychologie

Datum zadání bakalářské práce:

11. listopadu 2013

Termín odevzdání bakalářské práce:

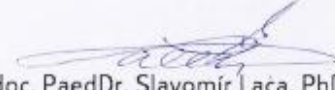
30. dubna 2014

V Brně dne 11. listopadu 2013

doc. PhDr. Miloslav Jůzl, Ph.D.

vedoucí ústavu

doc. PaedDr. Slavomír Láca, Ph.D.

vedoucí katedry

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že

- odevzdáním bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby ¹⁾;
- beru na vědomí, že bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k prezenčnímu nahlédnutí;
- na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3 ²⁾;
- podle § 60 ³⁾ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 ³⁾ odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – bakalářskou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům.

Prohlašuji, že

- elektronická a tištěná verze bakalářské práce jsou totožné;
- na bakalářské práci jsem pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.

DEJISA DOHLALOVÁ

Jméno, příjmení studenta

V Brně

24.4.2014

Podpis

1) zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací

(1) Vysoká škola nevydělčelně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledků prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.

(2) Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlédnutí veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnoženiny.

(3) Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.

2) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:

(3) Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, užitje-li nakoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu, k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacímu zařízení (školní dílo).

3) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

(1) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst. 3). Odpírá-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.

(2) Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užít či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.

(3) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělku jím dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložil, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; prátom se přiblížuje k výši výdělku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.

ABSTRAKT

Bakalářská práce se v teoretické části zabývá společenskou výchovou podle J. S. Gutha-Jarkovského, zejména jeho odkazy na chování policistů Policie ČR při dodržování pravidel slušného chování. Dále vymezuje z historického pohledu ústrojovou kázeň u policie za první republiky v letech 1918-1939 a dodržování služebních předpisů v porovnání se současným stavem při vystupování policistů na veřejnosti v uniformě a dodržováním Etického kodexu Policie ČR. V praktické části práce zjišťuje pomocí metody dotazníkového šetření, jak současná veřejnost vnímá dodržování pravidel společenské výchovy u policistů, dále jak působí na veřejnost chování policistů v uniformě a úroveň vzdělání policistů v problematice policejní etiky.

Klíčová slova: společenská výchova, etiketa, stejnokroj, ústrojová kázeň, policejní etika, Policie ČR, sociální chování, vzdělávání.

ABSTRACT

The bachelor thesis in the theoretical part deals with the social education by J. S. Guth-Jarkovský, especially its references to manners of policemen Police of the Czech Republic in observance the rules of etiquette. Furthermore it defines from a historical point of view a police dressing discipline during the First Republic in 1918 – 1939 and the observance of service regulations compared with the current situation in the behavior of policemen in uniform in the public and adherence of Ethic Codex. The practical part of the thesis finds out with the help of a questionnaire survey how the current public perception of compliance with the rules of social education, as well as how works behavior of policemen in the uniform upon the public and the level of education of policemen in the issue of police ethics.

Keywords: : social education, etiquette, uniform, dressing discipline, police ethics, Police of the Czech Republic, social manner, education.

Děkuji touto cestou vedoucímu práce, panu doc. PhDr. Miloslavu Jůzlovi, Ph.D., za odborné vedení, připomínky a cenné rady, které mi usnadnily zpracování mé bakalářské práce.

Děkuji také ppor. Františku Šmákalovi, kriminalistickému technikovi ÚO PČR ve Znojmě, za vřelý přístup, pomoc, náměty a zapůjčení odborné literatury. Dále bych chtěla poděkovat svému manželovi za morální podporu a pomoc, kterou mi poskytl při zpracování mé práce, stejně tak i všem dalším, kteří svou nepřímou spoluprací přispěli k realizaci této bakalářské práce.

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD.....	8
I TEORETICKÁ ČÁST.....	10
1 SPOLEČENSKÁ VÝCHOVA.....	11
1.1 SPOLEČENSKÁ VÝCHOVA	11
1.2 SOCIÁLNÍ CHOVÁNÍ ČLOVĚKA	13
1.3 PŘEDSTAVITEL SPOLEČENSKÉ VÝCHOVY JIŘÍ STANISLAV GUTH-JARKOVSKÝ.....	14
1.4 SPOLEČENSKÝ KATECHISMUS.....	15
1.5 DÍLČÍ ZÁVĚR	17
2 PRAVIDLA SPOLEČENSKÉHO CHOVÁNÍ A ETIKA ČETNICTVA V DOBĚ J. S. GUTHA-JARKOVSKÉHO	18
2.1 ČETNICTVO A SPOLEČENSKÁ VÝCHOVA ZA PRVNÍ REPUBLIKY 1918.....	19
2.2 SPOLEČENSKÁ VÝCHOVA VOJENSKÁ PODLE J. S. GUTHA-JARKOVSKÉHO.....	20
2.3 POŽADOVANÉ CHOVÁNÍ A NEZBYTNÉ VĚDOMOSTI ČETNÍKŮ.....	22
2.4 VÝVOJ UNIFORM ČETNICTVA.....	23
2.5 DÍLČÍ ZÁVĚR	28
3 ETIKA A SPOLEČENSKÁ VÝCHOVA U POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY V SOUČASTNOSTI.....	30
3.1 ETICKÝ KODEX POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY.....	30
3.2 POLICEJNÍ ETIKA V SYSTÉMU POLICEJNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ	31
3.3 ZÁVAZNÝ POKYN K ÚSTROJOVÉ KÁZNI.....	34
3.4 DÍLČÍ ZÁVĚR	37
II PRAKTICKÁ ČÁST	38
4 STANOVENÍ CÍLE A HYPOTÉZ.....	39
4.1 METODA VÝZKUMU.....	40
4.2 ANALÝZA A INTERPRETACE.....	40
4.3 VÝSLEDKY	41
5 ZÁVĚR.....	54
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	56
SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK.....	58
SEZNAM OBRÁZKŮ	59
SEZNAM GRAFŮ	60
SEZNAM PŘÍLOH.....	61

ÚVOD

Představitel společenské výchovy Jiří Stanislav Guth-Jarkovský je v současné době již málo znám, ač byl ve své době, za první republiky v letech 1918-1939, jedním z nejvýznamnějších představitelů etikety a společenské výchovy. Přitom nás jeho odkaz doprovází na každém kroku našeho života. Stojí za otázkou, jak je vůbec možné, že obřadník neboli ceremoniář kanceláře našeho prvního československého prezidenta T. G. Masaryka je už dávno zapomenut?

Jeho myšlenky a názory byly podkladem pro mnoho knih o pravidlech společenského chování pro celé řady autorů. Například Ladislav Špaček, který se rovněž zabýval společenskou výchovou, napsal několik knih o etiketě a vždy vycházel z odkazů J. S. Gutha-Jarkovského.

Je málo známo, že J. S. Guth-Jarkovský organizoval jednou ročně audienci s posezením u prezidenta T. G. Masaryka, kterého se zúčastnili četníci a policisté bez rozdílu hodností a funkcí. Nebylo výjimkou, že se této společenské události účastnil strážmistr četnictva z četnické stanice, nebo vyšší důstojník z policejního prezidia. Při této návštěvě u pana prezidenta byl kladen důraz na slušné vystupování a řádné ustrojení ve stejnokroji, jehož součástí byly doplňky jako například vycházkový opasek a vycházková šavle, kterou tehdejší četníci nosili na společenské akce. Při audienci u pana prezidenta T. G. Masaryka probíhal přátelský rozhovor, který byl vedený dle nejvyšší společenské etikety. Bylo ctí každého příslušníka tehdejšího policejního, potažmo četnického sboru se této audience u pana prezidenta T. G. Masaryka zúčastnit.

Jiří Stanislav Guth-Jarkovský se také zabýval ústrojovou kázní u četnictva v letech první republiky. V té době vydal knihu „*Společenská výchova vojenská*“, kde popisuje například, jaká pravidla slušného chování má četník dodržovat, pokud má na sobě uniformu. Pracuji u Policie ČR přes 10 let a velice si vážím předchůdců, kteří před více než 80 lety začali budovat pilíře současné Policie a z jejich zkušeností ve vzdělávání ve společenské výchově můžeme čerpat i v současné době. Proto se chci ve své bakalářské práci zaměřit na společenskou výchovu a ústrojovou kázeň, na které se podílel J. S. Guth-Jarkovský v období tzv. první republiky v letech 1918 – 1939 u tehdejšího četnictva a policie.

Význam vzdělávání v oboru pravidel slušného chování byl v letech 1918 uveden v tzv. Instrukcích pro četnické školy, ve kterých je mimo jiné napsáno, že důležitým předpokladem pro úspěšné a správné vykonávání četnické služby je náležitá teoretická

výuka a výcvik (Erhart, 1919). Cílem této výuky bylo získat nové odborné vědomosti a prohloubit si dosavadní vzdělání, a s tím související pravidla slušného chování. V minulosti byl také kladen důraz na význam fyzické zdatnosti pro dosažení a zachování vysoké prestiže četnického sboru a policie. S touto idejí rovněž souviselo řádné dodržování ústrojové kázně při nošení uniformy ve službě a rovněž při různých společenských akcích. Policisté s hrdostí nosili uniformy na společenské akce. Toto vše se podílelo na profesní kultuře a etickém chování, které přímo souviselo s budováním dobrého jména policie.

Cílem práce bude zjistit, jak veřejnost vnímá chování současných policistů při nošení uniformy, které má vliv na celkovou image Policie ČR. Ne každý policista si při služebním výkonu uvědomuje, že je pozorován veřejností, která těžce nese vystupování policisty, které vybočuje z pravidel slušného chování. S budování image souvisí současná výuka pravidel slušného chování nových uchazečů o zaměstnání u Policie ČR a dodržování Etického kodexu Policie ČR. V práci se také zaměřuji na názor veřejnosti o současném způsobu vzdělávání policistů v dodržování společenské výchovy, a co se v jeho nedostacích dá zlepšit. Jak si veřejnost myslí, že by se noví policisté měli vzdělávat ve společenské výchově. Cílem mé bakalářské práce jsou dvě roviny, kdy nejprve provedu komparaci společenské výchovy odkazů J. S. Gutha-Jarkovského v ozbrojených sborech četnictva za první republiky 1918-1939 se současným stavem u Policie ČR po roce 1990 do současné doby.

Veřejnost od policistů vyžaduje profesionální chování, a to včetně vysoké míry společenského chování a ústrojové kázně. Proto se budu ve druhé rovině bakalářské práce zabývat pomocí metody dotazníkového šetření, jak veřejnost vnímá dodržování pravidel společenské výchovy u policistů. Dalším cílem zkoumání je popsání úrovně vzdělávání policistů v problematice policejní etiky, společenské výchovy a nošení uniformy.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 SPOLEČENSKÁ VÝCHOVA

Společenskou výchovu neboli pravidla slušného chování uplatňujeme v každodenním všedním životě. Pomáhají nám v umění jednat s lidmi a chovat se slušně ve společnosti. Chování člověka ve společnosti, tedy SPOLEČENSKÉ CHOVÁNÍ, můžeme chápat dvojitým způsobem (Smejkal, 1990).

1. V širším smyslu jako obecné reakce organismu, tedy to, co činí základní jednotka lidské společnosti – člověk;
2. V užším smyslu jako tzv. SLUŠNÉ CHOVÁNÍ, tedy takový systém mezilidských vztahů, který usnadňuje začlenění člověka do společnosti, urychluje poznávací procesy a představuje jistý všeobecně přijímaný způsob sociálního chování.

„Co to tedy ono slušné chování vlastně je? Od samého vzniku lidské společnosti existovaly určité zvyklosti, práva, nepsané zákony, způsoby jednání a chování lidí vůči sobě navzájem. To všechno vznikalo jako důsledek každodenního setkávání lidí v různých situacích a ve snaze zavést jakýsi systém, řád či KODEX do života společnosti. Jak se měnily materiální podmínky, náboženské kultury, struktura společnosti, ale i geografické podmínky, podnebí a podobně, vyvíjely se tyto zvyklosti a obyčeje lidí, vytvářející v podstatě určité NEPSANÉ, ale poměrně přesně vymezené ZÁKONY“ (Smejkal, 1990, str. 12).

1.1 Společenská výchova

Společenská výchova je široká oblast pojmů, s kterými je potřeba se nejprve seznámit, abychom pochopili, co vše vlastně společenská výchova zahrnuje.

„**Etika** z řeckého slova *éthos* – *mrav* je teorií morálky. Je to filozofická nauka o mravnosti jako společenské stránce života člověka, nauka o původu a podstatě morálního vědomí a jednání. Zejména posuzuje lidské úkony z hlediska svědomí, tj. jakožto dobré a zlé, užitečné a škodlivé. K dalším důležitým etickým kategoriím patří pojmy blaženost, slast, štěstí, smysl lidského života, životní hodnoty, lidská osobnost, humanismus, svoboda, zásluha, vina, mravní normy a povinnosti apod. Pokusy o uspořádání těchto kategorií vedou často ke snaze o hledání nejvyššího mravního zákona“ (Sedláček, 1998, str. 53).

„**Morálka** z lat. *mos* – *mrav*, *moralis* – *mravní*, též mravnost je schopnost člověka řídit se ve všech úkonech tzv. svědomím, tj. posuzovat veškeré lidské záležitosti z hlediska

rozeznávání dobra a zla, užitečnosti a neužitečnosti. V širším smyslu slova morálkou rozumíme i souhrn pravidel vzájemného chování považovaných v určitém prostředí a době za zavazující (působením tradice nebo společenské konvence, tj. úmluvy – nikoli právně kodifikovaným způsobem). Některé etické kategorie si uchovávají platnost téměř ve všech společnostech i dobách, např. za zlo je považována vražda, zabití, krádež, lež, podvod, pomluvy aj. Tyto všeplatné kategorie bývají označovány jako elementární mravní normy“.

(Sedláček, 1998, str. 53).

Mravy - takto označujeme relativně ustálený způsob jednání lidí ve vzájemném vztahu a ve vztahu ke společnosti.

Etiketa – tento pojem označuje pravidla společenského chování, soubor společenských zvyklostí. Dříve se pojmem etiketa označovala zejména pravidla společenského chování při panovnickém dvoře nebo soubor společenských zvyklostí v diplomatickém styku. Dnes můžeme použít tohoto termínu i v obecnější platnosti. Etiketa zahrnuje slušné chování a vystupování na veřejnosti k druhým lidem. S etiketou se seznamujeme ve škole, v tanečních, v práci, ve volném čase a všude tam kde se pohybujeme ve společnosti lidí. Pravidla etikety se vytvářejí během celé doby, kdy lidé spolu navzájem interagují v různých společenských situacích. Např. při svatebním obřadu, slavnostních příležitostech jako jsou narozeniny, vánoční svátky, diplomatické akce atd. Při těchto konkrétních chvílích je důležité dodržovat daná pravidla etikety. Kdo komu podá dřív ruku, kdo se dříve představí, kdo komu nabídne dřívě tykání atd. Tyto pravidla ovlivňují i společenské třídy, ekonomické, klimatické, sociální i náboženské podmínky. Je proto přirozené, že i pravidla etikety se mění, vyvíjí se a zanikají (Sedláček, 1998, str. 53).

„Tyto normy chování ve společnosti nevznikly většinou na základě jednání, rozhodnutí, vyhlášek, právních nebo normativních aktů, ale přirozeně, na základě aktuální společenské nutnosti a potřeby. Soubor pravidel a norem společenského chování proto chápeme nikoli jako přesně dané a neměnné předpisy, ale jako proměnlivou sociální a kulturní oblast, v níž se denně pohybujeme a jejíž nerespektování může ve styku s lidmi vést ke komplikacím“.

(Smejkal, 1990, str. 17).

1.2 Sociální chování člověka

„V sedmdesátých a osmdesátých letech 20. století se věnuje stále větší pozornost člověku, lidské společnosti, mezilidským vztahům a různým humanizačním faktorům našeho života. Tzv. humanitní směřování je orientováno na sociální cíle člověka a jeho potřeby. Ve větší míře se člověk obrací k různým speciálním psychologickým a sociologickým disciplínám a hledá zde poučení pro řešení konkrétních mezilidských osobních problémů. Různé aplikace psychologie, nazývané např. psychologie všedního dne, umění jednat s lidmi či pravidla účinného jednání, se zabývají řešením problémů v mezilidských vztazích, konflikty a vzájemným působením (interakcí) mezi lidmi. Hledáme metody, jak pochopit sama sebe, jak lépe vycházet s okolím, jak dosahovat společenských i individuálních cílů. Podstatná část našeho života se odehrává ve vztazích k jiným osobám. S částí těchto osob pak udržujeme trvalejší kontakty. Člověk má svůj význam jen ve spojení s jinými lidmi. V něm může vzniknout, vyvíjet se a dále existovat. Člověk a společnost, která jej obklopuje, to jsou dvě strany téže mince, neustále se vzájemně ovlivňují. Mezi základní lidské potřeby patří i potřeba sociálního kontaktu – nezbytnost osvojit si společenské poznání a zařadit se do kontextu lidské společnosti je spjata s rozvojem vlastní osobnosti a s nutností přiměřeného sociálního chování. Platí, že primární a určující v jednotě společenské a individuální činnosti je právě činnost společenská. Znamená to, že chování lidí je mimo jiné projevem sociálních vztahů, je odpovědí na kontakty a změny v okolí, odráží se v něm touha začlenit se do složitých a dynamických mezilidských interakcí“.

(Smejkal, 1990, stránky 8,9).

Velkou část svého života věnujeme navazování kontaktů s jinými lidmi, na které se snažíme působit, přesvědčit je o správnosti svého názoru, dosáhnout změny jejich postoje, udělat na ně určitý dojem a též přebíráme i jejich názory, o kterých si myslíme, že jsou správné. Stáváme se členy různých skupin nebo o členství v nich usilujeme. Vznikají zde vazby mezi lidmi tvořícími určité skupiny, mezi lidmi stojícími mimo ně a mezi skupinami navzájem. Abychom se mohli úspěšně dorozumívat, musíme znát sami sebe, znát druhé lidi a zákonitosti komunikace. Umění jednat s lidmi a chovat se ve společnosti není něco, na co bychom dnes mohli klidně zapomenout. Teprve to z nás učiní celého a platného společensky úspěšného člověka (Smejkal, 1990).

„Etiketa a komunikace jsou dvě oblasti společenských projevů, které mají rozhodující vliv na mezilidské vztahy. Komunikace je bytostným projevem člověka, všechny jeho vztahy

s okolním světem se uskutečňují komunikací – verbální i neverbální. Člověk je tvor společenský, zoon politikon, jak řekl Aristoteles, a proto komunikace a etiketa rozhodují o jeho zařazení do prostředí, ve kterém se pohybuje“ (Špaček, 2012, str. 70).

1.3 Představitel společenské výchovy Jiří Stanislav Guth-Jarkovský

PhDr. Jiří Stanislav Guth-Jarkovský, vlastním jménem Jiří Guth, se narodil 23. ledna 1861 v Heřmanově Městci a zemřel 8. ledna 1943 v Náchodě. Byl to všestranný člověk.

Vystudoval filozofii v Praze, ze které získal doktorát, první udělený na české části Karlo-Ferdinandovy univerzity. Původním povoláním byl středoškolským profesorem češtiny, francouzštiny a tělesné výchovy, dále autorem povídek, románů a několika básní. Byl členem spisovatelské skupiny Máj, překládal literární díla z francouzštiny a němčiny, která vydával pod různými pseudonymy (Gaston Humbert, Stanislav Jarkovský či Stanislav Vraný). Byl také velkým českým propagátorem sportu. Od roku 1919 do roku 1923 byl generálním tajemníkem Mezinárodního olympijského výboru a spoluautorem olympijské charty. V letech 1900-1929 byl předsedou Českého a po vzniku republiky Československého olympijského výboru, spoluzakladatelem a prvním předsedou České amatérské atletické unie, předsedou a redaktorem Klubu turistů. V letech 1887 až 1912 působil jako středoškolský profesor na gymnáziu v Praze a později v Klatovech. V roce 1920 byl lektorem společenské výchovy na Univerzitě Karlově.¹

Čtyři roky působil jako vychovatel v knížecí rodině Schaumburg-Lippe v Ratibořicích a tamější vybrané chování ho inspirovalo k napsání několika společenských knih. S knížecí rodinou projel Evropu, Afriku, Asii a Severní Ameriku. Těsně před první světovou válkou vydal knihu o společenském chování. Třídílný *Společenský katechismus* začal vycházet od roku 1913. I tato kniha možná přispěla k tomu, že byl povolán do kanceláře prezidenta T. G. Masaryka, kde působil jako ceremoniář (1919-1925). Dnes je tato funkce známá pod názvem vedoucí diplomatického protokolu. V době, kdy pracoval jako ceremoniář

---

¹ http://cs.wikipedia.org/wiki/Ji%C5%99%C3%AD_Stanislav_Guth-Jarkovsk%C3%BD [online] [cit. 12. 3. 2014]

prezidenta T. G. Masaryka, navrhl status Řádu bílého lva, který dodnes propůjčuje nebo uděluje prezident republiky, zavedl také úřadování na zámku v Lánech a vypracoval audienční řád.²

J. S. Guth-Jarkovský ve svých dílech klade důraz na pravidla a normy chování v různých životních situacích. Zabýval se společenským chováním člověka neboli společenským kodexem či etiketou, která byla souhrnem společenským zvyklostí, norem, tradic a nepsaných pravidel. Mezi jeho díla společenské výchovy patří: *Společenský katechismus*, *Na veřejnosti*, *Rodinné události*, *Mladému republikánu*, *Stolničení*, *Základy společenské výchovy*, *Společenská výchova a její význam*, *Společenská výchova vojenská*, *Pravidla slušnosti pro mládež*, *Slušnosti a demokracie*.³

Z jeho odkazů o pravidlech slušného chování vycházíme dodnes. Na jeho myšlenky navázali další představitelé společenské výchovy. Nejznámější je v současné době Ladislav Špaček, který byl deset let ceremoniářem prezidenta Václava Havla. Ladislav Špaček vycházel z odkazů J. S. Gutha-Jarkovského při různých slavnostních příležitostech, ceremoniálech a přehlídkách, kdy bylo zapotřebí dodržovat pravidla slušného chování. Při podobných příležitostech je dodržování pravidel etikety samozřejmě pro všechny, kteří se těchto slavností účastní a svědomitě se na ně připravují.

1.4 Společenský katechismus

Katechismus (z latinského *catechismus*, < řec. *κατεχισμός* *katechismos* < *κατέχειν* *katechein* pevně držet, vyučovat, instruovat) označuje souhrn křesťanské nauky, výklad hlavních složek křesťanského učení. V přeneseném smyslu se pojmu katechismus používá pro jakýkoliv ucelený souhrn informací zásadního významu, který slouží jako stěžejní směrnice nebo učební materiál při nějaké opakované či dlouhodobé činnosti, jejichž znalost a dodržování se vyžaduje (např. *katechismus slušného chování* či *katechismus ochrany památek*). Pro katechismus v jeho klasické formě je typické členění do článků se strukturou „otázka-odpověď“ uzpůsobenou metodě učení probrané látky – memorování. Každý článek obsahuje výklad, případně definice pojmů. V původním významu znamenal *katechismus* ústní výuku dospělých a dětí, tzv. *katechumenů*, kteří se připravovali na křest.

---

² <http://www.chovani.eu/phdrjiri-stanislavguth-jarkovsky/m703> [online] [cit. 15. 2. 2014]

³ <http://www.chovani.eu/phdrjiri-stanislavguth-jarkovsky/m703> [online] [cit. 15. 2. 2014]

Postupně se slovo začalo používat jako název knihy, obsahující výklad základních článků křesťanské víry. Název *katechismus* používají různé křesťanské církve s odlišnými věroukami, proto mají jejich katechismy další upřesňující slova v oficiálním názvu jako *Katechismus katolické církve, Pravoslavný katechismus*.⁴

J. S. Guth-Jarkovský ve svém díle *Společenský katechismus* píše: „Společnost ve smyslu širším vzniká všude tam, kde se sejde několik lidí za nějakým cílem anebo jednáním a pak již dva lidé mohou tvořit společnost. Ale ani společného cíle nebo jednání není k tomu zapotřebí: už na ulici vycházejíce, ocitujeme se ve společnosti, a však lidí nám neznámých, tím spíše pak v hostinci, v kostele, v divadle, v krámě, na přednášce neb na schůzi nějaké. Je to vzájemný denní styk člověka s člověkem“. (Guth-Jarkovský, 1923, str. 6).

Jeho odkazy hlásají: „Pozorné vnímání druhého člověka ve svém okolí, nesobeckost vůči druhým, i když by to byl náš nepřítel. Někteří lidé se chovají na ulici a ve veřejnosti tak, jako by stále byli připraveni k boji. Jsou to lidé nespolečenšší“. (Guth-Jarkovský J. S., 1992, str. 58).

Oscar Wilde prohlásil: „*Proč nebyt laskavý k těm, na nichž nám nemusí vůbec záležet*“. (Smejkal, 1990, str. 25).

J. S. Guth-Jarkovský dále píše: „Slušné vystupování na veřejnosti vůbec, ať na ulici, ať v místech uzavřených, žádá chování klidného, důstojného, ale nikoli strojené, naprosté zdvořilosti i k těm, jichž neznáme, vyhýbá se všemu křiklavému jak v obleku, tak v řeči a jednání a nezná domýšlivosti. Chovejme se ve veřejnosti jeden k druhému spíše jako přítel nežli jako nepřítel, a je-li toho potřebí, jako „milosrdný samaritán“. (Guth-Jarkovský J. S., 1992, str. 6).

„Se slušností a zdvořilostí, ne tak s přívětivostí a srdečností souvisí etiketa a ceremoniel. Etiketa rozumíme obyčejně společenský katechismus vznešeného i nejvznešenějšího panstva, většinou způsoby dvorské, „soubor jistých zvyků a obyčejů ve vnějším styku společenském, jež jsou výrazem vztahu a odvislosti, společenské hodnoty a ceny osob spolu se stýkajících“. (Guth-Jarkovský, 1923, str. 14).

---

⁴ <http://cs.wikipedia.org/wiki/Katechismus> [online] [cit. 27. 11. 2013]

„Nejen slušnost má svůj hluboký základ, ale i základ mravní má svou podstatu v chování člověka k člověku. Pokud jsme dobrými vůči svým blízkým, a chceme jeho blaho, vyplyne slušné jednání samo: „neučiníme pak nic, co nechceme, aby se učinilo, nám a bezděky jsme pak milými a příjemnými“. (Guth-Jarkovský J. S., 1921, str. 7).

„Každý člověk dobrý a blahovolný je už sám sebou slušný. Ale pak je nutno, aby tuto slušnost projadřoval způsobem co možná nejpřiměřenějším, a tomu zase učí zdvořilost, která je právě souhrnem oněch pravidel výše vzpomenutých, a kterým dlužno se učit. Slušnost může býti dána, zdvořilost třeba si osvojit. Ale také slušnosti, není-li dána, musíme se naučiti, tj., musíme chtít býti dobrými a blahovolnými, sice zdvořilost bez tohoto základu je pouhým pozlátkem, které snadno se setřepe a ceny nemá“. (Guth-Jarkovský J. S., 1921, str. 7).

„Slušný a zdvořilý může být každý, není to nic nemožného, neboť slušnost ani zdvořilost nezávisí na bohatství. Slušným a zdvořilým může být právě jak chudý tak i bohatý, jak mladý, tak i starý, muž nebo žena, pán i sluha, nadřízený podřízený“. (Guth-Jarkovský, 1923, str. 19).

1.5 Dílčí závěr

Na první pohled se zdá, že galantní doby, charakterizované pečlivým dodržováním etikety, již minuly. Ale opravdu dnes také nedodržujeme společenská pravidla např., co se týče oblékání pro různé příležitosti – vycházkové, sportovní, pracovní či společenské oděvy? Ve skutečnosti i dnes musíme v mnoha situacích, v nichž se setkáváme s lidmi, používat pravidla společenského chování a řešit „společenské problémy“, jako např. kdo má komu dát přednost ve dveřích, kdo komu dřív nabízí tykání apod.

Za dob J. S. Gutha-Jarkovského se muselo dodržovat více společenských rituálů a pravidel, které mohly kontakt s druhými lidmi do značné míry usnadňovat. V současné době máme na všechno psané zákony, a zákon je potřeba vytvořit v situaci, kdy nestačí morálka. Dnes se možná více opíráme o zákony než o samotná morální pravidla, která by pro nás ale měla být přirozená a vycházet z nás samotných a z naší výchovy. Tudíž by bylo možná dobré se společenské výchově věnovat intenzivněji. Svoboda může mít i svá úskalí, pokud je pochopena jako svoboda dělat si cokoliv, i když to odporuje právě morálce a etice a narušuje to práva druhých.

2 PRAVIDLA SPOLEČENSKÉHO CHOVÁNÍ A ETIKA ČETNICTVA V DOBĚ J. S. GUTHA-JARKOVSKÉHO

Obecná pravidla slušného chování platí pro každého stejně. Některá povolání však mají svoje zvláštnosti, které vyžadují dané předpisy nebo povaha samotného povolání. Např. pro obchodníka je důležité, jak se má chovat v obchodě při prodávání, pro učitele i žáka, jak se chovat ve škole, pro vojáka a četnictvo pak platí i zvláštní předpisy a pokyny, které pro ostatní občany nemají význam, neboť se v podobných situacích neocitnou.

Pravidla slušnosti neboli pravidla slušného chování pro četnictvo za dob J. S. Gutha-Jarkovského 1918 kladla důraz na soulad pravidel vojenských s pravidly morálního charakteru. J. S. Guth-Jarkovský zastával názor, že v povolání, kde se používá stejnokroj, je žádoucí dbát na pravidla společenské výchovy. „*Neníť nijak žádoucnó v republice demokratické, aby vojsko svým chováním odlišovalo se od slušného své cti dbalého obecnstva civilního, tvoříc s ním jeden národ*“ (Guth-Jarkovský J. S., 1921, str. 9).

Všichni četníci museli dodržovat pravidla slušného chování a dbát předpisů. Zejména nadřízení museli jít příkladem pro své podřízené, a ti v nich museli naopak vidět svůj vzor. Jen tak splňovala kontrolní činnost svůj význam. Pokud nadřízený nebyl řádně ustrojen, jak pak by mohl chtít po podřízeném dodržovat předpisy.

„O úboru, uniformě, má voják nebo četník svoje určité předpisy a v těch je s dostatkem položen důraz na čistotu a pořádek. Dosud, dlužno doznati, pořádek a čistota vojenského úboru – k němuž není zapotřebí jemného sukna a zlatých nebo stříbrných ozdob – jest příslovečnou, a dřívější armády dbaly právě těchto věcí úzkostlivě. Pořádek a čistota uniformy nevyžaduje také žádné fintění a honby za okamžitou módou. Hejskovství v uniformě, zvláště důstojníků, jest odporné. Často uniforma (důstojníků) sice vyhovuje předpisům, ale v některých drobnostech přehání (např. límec o něco vyšší, střih kabátu málo pozměněný, šosy delší apod. To vše nepůsobí dobrým dojmem. Nejednotnost ve stejnokroji vždycky ruší, jednotnost se líbí, proto je to stejnokroj“ (Guth-Jarkovský J. S., 1921, str. 11).

„Slušnost však vždycky bude vyžadovati, aby do společnosti brán byl úbor zvláštní, čistý, nepropocený a nezaprášený z kasáren, z manévru nebo z pole. Zvláště od důstojníků, kteří ve společnosti nejvíce zastupují armádu, žádáme úbor bezvadného ve všem všudy. Jisto jest, že vojenský stejnokroj dovedl si časem získati úcty a vážnosti nejen svou upraveností,

čistou a pořádkem, a i tou okolností, že voják si byl vědom, že stejnokroj nesmí zneuctívati nehodnými skutky“. (Guth-Jarkovský J. S., 1921, str. 12).

2.1 Četnictvo a společenská výchova za první republiky 1918

Četnictvo bylo na území Československé republiky od roku 1918 „vojenským organizovaným sborem strážným, jenž je určen, aby dle stávajících zákonných předpisů a podle nařízení příslušných úřadů státních udržoval v celém území Československé republiky pořádek a veřejnou bezpečnost“. (Macek, 1999, str. 32).

Ve sledovaném období nalézáme u četnictva a policejních sborů stráže bezpečnosti snahu o realizaci vzdělávání, výcviku a výchovy jako celoživotního procesu. Předpisem, jímž byla tato oblast regulována, byla „*Instrukce pro četnické školy*“ vydaná výnosem ministerstva vnitra pod čj. 47.761/13-1928, publikovaná ve Věstníku četnictva č. 11/1928. Všeobecným cílem bylo připravit všechny členy četnictva k výkonu bezpečnostní služby tak, aby dokázali plnit úkoly vykonávané služby. K tomu účelu byly zřizovány speciální školy, pořádány kurzy a organizováno doškolování. U náplně činnosti odborné přípravy četníků bychom měli zmínit také dvě významné organizační formy, a to pokračovací výcvik a odborné kurzy (Macek, 1999).

„Poměr pedagogiky a výchovy je poměr *teorie a praxe*. Je v zájmu věci, aby pedagogika jako teorie co nejvíce souvisela s výchovou jako praktickou činností, aby z praxe vyrůstala a praxi opět pomáhala. Význam *teorie pro praxi* byl už mnohokrát objasňován, teorie byla označena za světlo, které svítí v praxi na cestu, praxe bez teorie se označuje za slepou“. (Otakar, 1967, str. 12).

„Pokračovací výcvik navazoval na absolvování škol u doplňovacího oddělení. Soužil ke stálému prohlubování odborných vědomostí již nabytých a k osvojování znalosti nově vydaných předpisů. Při výcviku se kladl také důraz na pravidla slušného chování. Četník si měl uvědomit, že pokud má na sobě uniformu, je povinen dodržovat předpisy, ale zároveň i morální hodnoty člověka, tak aby veřejnost nahlíželo na četnictvo s úctou. Výcvik byl prováděn na stanicích a podle rozvrhu, vydávaného zemským četnickým velitelstvím k tomu účelu, aby výcvik byl na všech četnických stanicích jednotný. Vyučování řídil především velitel stanice, který odpovídal za řádný výcvik podřízených četníků, popř. jeho zástupce. Důraz byl kladen na výklad, doprovázený příklady z vlastní praxe či praxe četníků zařazených na stanici“. (Macek, 1999, str. 72).

2.2 Společenská výchova vojenská podle J. S. Gutha-Jarkovského

Podle J. S. Gutha-Jarkovského se nezřídka posuzovala společenská vyspělost nejen podle vyspělosti člověka, ale také celého národa, a tím pádem i celého státu. To proto, že slušné chování bývalo pokládáno za ukazatel úrovně národa. A chování slušné, jak již bylo řečeno, si může osvojit každý, není nezbytně spjato s nejvyšším vzděláním. Slušným má být jak člověk ve stavu vojenském, tak i každý důstojník, jak ve službě, tak i v době mimo službu. Ten kdo se chtěl slušně chovat, musel se naučit určitým pravidlům tak dobře, aby je vykonával s náležitou dovedností a obratností. „Tím se také do značné míry vyrovnají rozdíly mezi mužstvem a sborem důstojnickým, tak jako bonton je prostředkem vyrovnacím vůbec“. (Guth-Jarkovský J. S., 1921, str. 7).

V publikaci „*Společenská výchova vojenská*“ J. S. Guth-Jarkovský zdůrazňoval všeobecná pravidla společenské výchovy, která měl každý důstojník v uniformě dodržovat. Brožura byla rozdělena do dvou částí. První část se nazývá „*Úvahy obecné*“, ve kterých se J. S. Guth-Jarkovský zamýšlí nad všeobecným vývojem společnosti v našem státě po nabytí svobody v roce 1918 a upozorňuje na úskalí, která vznikají za situace, kdy nastává svoboda, s kterou se část obyvatelstva nedokáže vyrovnat a její chování pak sklouzává do nepřijatelných norem. Je zajímavé, jak je toto téma aktuální i v současné době a stojí za to se nad touto publikací zamyslet. Druhá část, která se nazývá „*Pokyny zvláštní*“, je rozdělena do 6 kapitol, a to:

1. O čistotě a pořádku
2. Držení těla
3. Obecná pravidla slušného chování
4. O pozdravu
5. Na ulici a promenádě
6. Ve společnosti, (tato kapitola se dělí na podkapitoly návštěvy, konverzace, u tabule, užívání příboru, taneční, divadle, koncert)

Jsou to užitečné rady, které jsou platné i dnes. V některých společenských situacích musí člověk i dnes hodně přemýšlet, jak se zachovat a někdy musí i improvizovat, aby se nedostal do nepříjemné situace.

J. S. Guth-Jarkovský zdůrazňoval, že „na učení není nikdy pozdě. I dospělý člověk se může naučit čehokoliv, i slušnému chování. Společenskému chování se lze naučit v jakémkoliv věku“. (Guth-Jarkovský, 1923, str. 15).

V odborné publikaci „*Společenská výchova vojenská*“ (1921) se J. S. Guth-Jarkovský zaměřuje na pravidla slušného chování při nošení vojenské uniformy (stejnokroje). Dále píše: „Přesto, že předpisy vojenské v příčině úboru celkem souhlasí s předpisy obecnými, přece už je to tak, že při stejnokroji více nežli kde jinde žádáme čistoty a bezvadného pořádku. Nesmí na něm chyběti ani knoflík, musí býti náležitě a do posledního knoflíku zapnut, neškuli, aby byl znečištěn anebo roztrhán, leda když voják z vojny se vrací“. (Guth-Jarkovský J. S., 1921, str. 13).

J. S. Guth-Jarkovský uváděl jako hlavní pravidlo slušného chování ve společnosti mírnost a nenucenost v pohybech, posuncích a v hlase, ve spisovné řeči a v příjemném výrazu bez strojenosti. J. S. Guth-Jarkovský popisuje člověka, který se chová podle pravidel společenského chování takto: „Člověk ve společnosti nepoužívá žádné hrubé vyjadřování, které by vzbuzovalo odpor. Je zdvořilý, úslužný a ochotný, aniž však podlízavý neb ochotný přes míru a pln ohledů zejména ke slabým, jako jsou starci, ženy, děti, choří a nemocní. Tlumí svoje veselí právě tak jako svůj smutek, aby nekazil obecnou náladu, a dává najevo spíše spokojenost nežli nespokojenost, kterou pak vyjadřuje způsobem zdrženlivým. Je vesel, ale nikdy bouřlivě, usmívá se a nevypukne v smích“. (Guth-Jarkovský J. S., 1921, str. 17).

Obecné pravidlo bylo: „*Chovej se na veřejnosti tak, abys vzbudil pozornost co nejméně. Jdi a chod' klidně, zejména slušně se vyhýbej chodcům, abys do nich nevrážel, a stane-li se tak náhodou, omluv se*“. (Guth-Jarkovský J. S., *Společenská výchova vojenská*, 1921, str. 17).

Na veřejnosti je však nápadný každý, kdo nosí stejnokroj, vždy na sebe upoutá pozornost, proto má větší povinnost chovat se slušně. Uniformy si vojáci a četníci museli vážit a měli se vyhýbat všemu, kde by ji mohli poškodit. Nesměli v uniformě kouřit, ať se jednalo o vojáka anebo důstojníka. Bylo dané, že stejnokroj si časem získal úctu a vážnost nejen upraveností, čistotou a pořádkem, ale i tou okolností, že voják či četník si byl vědom, že stejnokroj nesmí zneuctit nevhodným chováním (Guth-Jarkovský J. S., 1921).

U osob, které nosí oděv, který tvoří, vzhledem k jeho zaměstnání, určitý druh stejnokroje (ať je to četník, voják nebo lékař, popřípadě zdravotní sestřička apod.), má veřejnost tendenci, jakmile některý jedinec z této konkrétní skupiny provede nějaký prohřešek proti slušnému chování, okamžitě zevšeobecňovat a hned označovat všechny pracovníky v této skupině jako stejně špatné, jako je shora uvedený jedinec.

2.3 Požadované chování a nezbytné vědomosti četníků

Obecná pravidla podle J. S. Gutha-Jarkovského zahrnovala, jak se má četník chovat na veřejnosti, aby byla zachována úcta veřejnosti k četnictvu. Tyto předpisy byly zahrnuty ve služebních instrukcích pro četnictvo v tzv. „*Rukověti četnictva*“, kterou vydalo ministerstvo vnitra v roce 1927 (tato byla postupně novelizována a byla použita ještě po roce 1945 pro příslušníky nově vzniklého Sboru národní bezpečnosti) a kterou napsal mjr. Josef Erhart. Četníci ji museli striktně dodržovat a stále byli kontrolováni ze strany nadřízených důstojníků, zda jsou předpisy dodržovány. Četníci si měli uvědomit, že pokud na sobě mají uniformu neboli stejnokroj, musí dodržovat určité předpisy a dané normy.

Rukověť četnictva (1927): Služební instrukce pro četnictvo § 7, HLAVA II – všeobecné chování četníků a jejich nutné vědomosti:

1. Četníci mají se chovat vážně, slušně a zdvořile. Každým přehmatem, hrubostí a surovostí slovem i činem při služebních výkonech trpí újmu vážnosti jednotlivce i celého sboru a ztěžuje se zakročení četníka. To platí zvláště tehdy, je-li četník přítomen při slavnostech, větších shromážděních apod. kdy každá nerozvážnost, osobivost a zbytečné obtěžování může přivodit nepříjemné a nebezpečné výstupy.
2. Příslušníci četnictva mají důsledně střežit dobrou pověst sboru a vzájemně na sebe dohlížet, čímž bude umožněno, aby nectnosti a zlozvyky byly již v zárodku potlačeny.
3. Vystupuje-li četník veřejně, musí být vždy dle předpisů ustrojen a poboční zbraní odzbrojen.
4. Četník smí zásadně služebně zakročit jen tehdy, je-li úplně vyzbrojen a má-li zakročení naději na úspěch.
5. Chování četníka musí být vždy vojenské, jeho chůze klidná tak odměřená, by měl dosti času pozorovat vše, co se děje v jeho okolí.
6. Je přísně zakázáno při služebních výkonech nebo při vstupu do úředních místností kouřit. Vůbec se musí četník všeho vyvarovat, co by mohlo vyvolat nepříznivé poznámky, pomluvy nebo dokonce posměch lidí.
7. Četníkům je během služby přísně zakázáno vstup do hostinců, výčepů a kaváren, aby tam jedli a pili nebo se jinak bavili. Pokud by četník musel vstoupit do uvedených míst v důsledku poznatků, které provedl za své služby, musí to při návratu ze služby veliteli stanice nahlásit. Ani mimo službu nesmí četník navštěvovat hostince, které mají špatnou pověst.

8. Četník se nesmí oddávat lehkomyšlnému způsobu života, obzvláště nadměrnému užívání lihových nápojů, hazardním hrám, hýřením a lehkomyšlně dělat dluhy. Pokud by se četník přece jen někde objevil opilý, je povinnosti kamarádů, aby jej ihned a co nejrychleji odvedli z očí obecnosti. A služebně případ nahlásili nadřízenému důstojníkovi (Erhart, 1919).

Každý měsíc se konaly na jednotlivých četnických stanicích tzv. přehlídky, kdy se shromáždili všichni příslušníci této stanice a okresní četnický velitel prováděl kontrolu ustrojenosti četníků, stavu jejich zbraní a přezkušoval je z platných předpisů. Namátkové kontroly prováděli i velitelé ze zemského a vyššího velení.

2.4 Vývoj uniforem četnictva

Československá republika vznikla za složité situace a během své existence procházela komplikovaným vývojem, podmíněným faktory mezinárodní velkomocenské politiky, vztahy k sousedním státům, ale i hospodářským, politickým a kulturním dědictvím po bývalé monarchii. Po převratové době v roce 1918 bylo těžkým úkolem naší mladé republiky vybudovat na území vyčerpaném čtyřletou válkou, moderní demokratický stát. Svobodný Československý stát se ujal tohoto těžkého úkolu s plnou odpovědností a poskytoval možnost realizace všem snahám, které směřovaly k dobru občanů a přinášely státu dobré jméno. Mezi pilíře, které podpíraly stavbu mladé republiky, patřily sbory stráže bezpečnosti (dnešní policie) a četnictvo (Macek, 1999).

První četnické uniformy byly rakouské, viz obrázek č. 1. pouze s odstraněnými císařskými atributy. Od 29. 10. 1918 vykonávali četníci, uznávající autoritu generála četnictva Václava Řezáče a pražského Národního výboru, službu v čapkách s kokardami v národních barvách nebo v přilbách s odstraněným císařským orlem. První podstatnější změna pocházela již z konce roku 1918. Šlo o upravované rakouské uniformy označované jako „kolkované“, opatřené novým hodnostním označením ve tvaru horizontálních prýmků na čepicích a vertikálních na límci doplněných písmenem „S“ (stráž). Tou dobou prováděla úpravy uniforem armáda a četnictvo ji vlastně jen napodobovalo. Typová změna uniformy byla provedena v roce 1919. Nové stejnkroje měly šedozelenou barvu, hodnostní označení ve formě krokvic a horizontálních prýmků bylo nyní na rukávech viz obrázek č. 2 – 3 (Macek, 1999).

Obr. č. 1. Četníci z doby Rakouska - Uherska

Obr. č. 2. Četník 1918 - 1919

Obr. č. 3. Četník 1919 - 1921

Jako pokrývka hlavy sloužila brigadýrka. Polní čepice, přezdívaná dle svého tvaru lodička viz obrázek č. 4, byla sice výstrojním předpisem z roku 1921 zavedena, ale v té době byla užívána pouze vojskem. Nakonec je nutno se zmínit o četnické přilbě, i když tato nebyla počítána k výstroji, ale k výzbroji. Pod názvem „služební přilba“ byla zavedena

Ministerstvem vnitra v roce 1928 pro četnické gážisty mimo služební třídy a výkonné důstojníky konající bezpečnostní službu viz obrázek č. 5.

Obr. č. 4. Četníci - řidič má, jako pokrývku hlavy lodičku

Obr. č. 5. Četníci v přilbách - snímek z roku 1936

Hodnostní označení kopírující to vojenské, ale s podélným pruhem ve výložkové barvě, se od roku 1921 nosilo na náramenících a ve zmenšené formě na čepicích. Markantnější změny hodnostního označení byly provedeny v letech 1925, 1930 a 1937. Na levém rukávu blůzy a pláště v polovině záloktí nosili příslušníci četnictva v období od roku 1929 do roku 1930 štítek se specifikací nadřízeného velitelství. V roce 1930 byl tento štítek zrušen a od tohoto roku do roku 1939 byl používán kovový štítek se stejným číslem umístěný na obou bocích límce. Příslušníci četnictva, zařazení u Ministerstva vnitra (MV) či u generálního velitelství, nosili na štítku iniciály ČSR. U ostatních četníků to bylo číslo

zařazení: 1 – Čechy (Praha), 2 – Morava (Brno), 3 – Slezsko (Opava, po roce 1928 Slovensko (Bratislava), 4 – Slovensko, po roce 1928 – Podkarpatská Rus (Užhorod), 5 – Podkarpatská Rus (Macek, 1999).

V zimních měsících za nepohody užívalo četnictvo pláště, pláštěnky a nepromokavý plášť. Speciální uniformy byly určeny pro řidiče motocyklů, resp. automobilů. Ti užívali i v letních měsících kožený kabát, kožené jezdecké kalhoty, kukly, silné rukavice a řidičské brýle (Macek, 1999).

„*Předpis stejnokrojový pro čs. Četnictvo* byl vydán výnosem Ministerstva vnitra v roce 1921 a platil pro všechny příslušníky čs. Četnictva všech kategorií a hodností. Stejnokroj se dělil na služební a vycházkový. Vycházkový stejnokroj nosili důstojníci, vrchní strážmistři a sbor strážmistrů při vycházce do společenských středisek, dále při všech soukromých reprezentačních příležitostech a při služebních reprezentačních příležitostech. To byly např. audience u prezidenta republiky a u ministrů a slavnostní vystupování při jiných společenských akcích. V ostatních případech se nosil služební stejnokroj. Výjimkou bylo povolení nosit vycházkový stejnokroj ve službě v kanceláři. Mužstvo vycházkový stejnokroj nemělo“ (Fontán, 1927, str. 15).

Služební instrukce stanovila pro četníky jako jednu z povinností být na veřejnosti vždy podle předpisu oblečen a ozbrojen poboční zbraní. Zde se jednalo tedy o dobu mimo výkon služby, pokud četník vystupoval v uniformě. Pro dobu služební pak byla stanovena povinnost být vždy dle předpisu úplně vystrojen a vyzbrojen. Tato povinnost nebyla četníkům uložena pouze z důvodů vojenského pořádku, ale též proto, aby byl četník chráněn před námitkami občanů, že nepovažovali osobu, na níž se provinili, za četníka (Fontán, 1927).

Četníci chodili prakticky ve volném čase vždy v uniformě. Bylo to dáno i jejich hrdostí na tuto svoji uniformu.

Obr. č. 6. Četník ve stejnokroji – 1920

Obr. č. 7. Stejnokroj a tři druhy pokrývek hlavy (přilba, lodička, čepice)

„Z chladných zbraní byly ve výzbroji bodáky a šavle. Bodáky byly původně určeny k tehdy používaným puškám. Šavle byly v roce 1918 odstraněny a nadále se používaly jako poboční zbraň jen bodáky. V druhé polovině 20 let se šavle opět zaváděly. Šavle byla určena jako zbraň služební i vycházková. Dále byla v roce 1927 zavedena šavle pro vrchní strážmistry. Byla tvarově totožná s předchozí a lišila se pouze méně zdobeným dekorem koše. Určena byla pouze k vycházkovému stejnokroji. Pro šavle se vyráběly třapce (tj. portepé) v různém provedení podle jednotlivých kategorií“ (Macek, 1999, str. 103).

Uniformy se používaly i při soukromých slavnostních příležitostech, jako byla např. svatba, viz obrázek č. 8 – 9. Zajímavostí je, že pokud se chtěl četník oženit, musel podat žádost o povolení k sňatku. Povolení dostal tehdy, pokud byl definitivním četníkem, což bylo po čtyřech letech služby, nebo pokud dovršil 30ti let. Toto povolení vydávalo buď příslušné velitelství, nebo Ministerstvo vnitra a četník se ženil ve vycházkovém stejnokroji.

Obr. 8. Četník ve slavnostním stejnokroji

Obr. 9. Četník ve slavnostním stejnokroji

2.5 Dílčí závěr

J. S. Guth-Jarkovský vycházel ze svých zkušeností ve společenské výchově, které získal jako vojenský důstojník v Rakousko-Uherské armádě, při vytváření instrukcí k ústrojové kázní pro četnictvo. Po rozpadu Rakouska-Uherska a při vzniku Československé republiky od roku 1918 se podílel na zavedení společenské etikety u vznikajícího četnictva, včetně ústrojové kázně při nošení nových uniforem četnictva Československé republiky. Jedna z jeho publikací o společenské výchově tzv. „*Společenská výchova vojenská*“, měla za úkol nastínit, jak se má chovat četník nebo voják při nošení stejnokroje. V této publikaci uvádí, jaká pravidla slušného chování má četník dodržovat, tak aby jeho vážnost a úcta byla zachována. J. S. Guth-Jarkovský se významně podílel na vytváření výuky společenského chování u tehdejšího četnictva. Společenské chování četníků se opíralo i o tzv. „*Rukověť četnictva*“, která byla několikrát vydána s různými obměnami, které upravovaly pravidla společenského chování dle společenského vývoje ve společnosti. Tato Rukověť četnictva byla jedním z nejdůležitějších dokumentů pro četnictvo. Pravidla,

služební předpisy a instrukce pro četnictvo uvedené v Rukověti musel bezpodmínečně dodržovat každý četník nebo policista tehdejšího ozbrojeného sboru.

Četník i policista si měl plně uvědomovat, že pokud bude sloužit u organizovaného bezpečnostního sboru, musí respektovat instrukce dané pro četnictvo. Svým příkladným chováním si měl přirozeně vytvořit autoritu ve společnosti. Nadřízení důstojníci průběžně kontrolovali znalost instrukcí a předpisů. Jejich vědomosti byly doplňovány celoživotním vzděláváním. Byla zde snaha připravit všechny členy četnictva do výkonu služby tak, aby mohli dobře plnit služební úkoly, aby byli morálně, intelektuálně a fyzicky schopni vykonávat službu u četnictva k jeho cti. Společenská výchova byla přirozenou součástí jejich pracovního i soukromého života.

3 ETIKA A SPOLEČENSKÁ VÝCHOVA U POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY V SOUČASNOSTI

Společenská prestiž povolání policisty je vytvářena nejen dodržováním zákonnosti a statistickou prezentací výkonů při odhalování a objasňování trestné činnosti, při dohledu nad bezpečností v dopravě nebo při řešení přestupků proti veřejnému pořádku, ale především odbornou způsobilostí, k níž mimo jiné patří i schopnost kultivovaně vystupovat a komunikovat s občany v rozmanitých náročných životních situacích (Zlámal, 2007).

Již z historie let 1918-1939 víme, že četníci museli dodržovat tzv. *Rukověť četnictva*, která zohledňovala etický rozměr profese četníků a definovala její hlavní čnosti, tedy neúplatnost a spravedlnost. Tento „kodex“ platil ještě v roce 1946, kdy byla vydána nová instrukce, tentokrát již pro příslušníky Sboru národní bezpečnosti, která byla totožná s instrukcí pro prvorepublikové četnictvo. V období 50. a 60. let disponovala obdobnou úpravou. Tato úprava byla respektována až do roku 1989, respektive do roku 2005. Všechny tyto regulativy měly několik společných rysů. Povinnosti příslušníků bezpečnostních sborů v oblasti profesní etiky byly upraveny velmi jednoduše. Díky komunistickému režimu zejména po roce 1948 se bralo automaticky, že příslušník sboru slouží především státnímu zřízení. Pojmy jako etika, společenská výchova a profesní kultura byly označovány buď jako nesocialistické nebo byly výrazně podceňovány.

3.1 Etický kodex Policie České republiky

Etický kodex Policie ČR byl vydán rozkazem policejního prezidenta č. 1/2005 dne 1. ledna 2005. I přesto, že samotné etické normy jsou nevymahatelné regulativy, Etický kodex se stal rozkazem, který v rámci Policie ČR jednoznačně vymahatelný je. S kodexem byli seznámeni všichni policisté ve služebním poměru a nadále se s ním musí seznamovat noví uchazeči, kteří se hlásí k Policii ČR. Etický kodex Policie ČR je určitou deklarací toho, jaké chování má od policisty očekávat občan a také veřejnou deklarací toho, jaké hodnoty policie vyznává. Součástí této deklarace je také ustanovení týkající se chování a postojů mezi policisty samými a ve vztahu nadřízeného vůči podřízeným. V závěru kodexu se hovoří, že každý příslušník Policie České republiky, který jedná v souladu se zákonem

a Etickým kodexem Policie České republiky, si plně zaslouží úctu, respekt a podporu společnosti, jejíž bezpečnost chrání i s nasazením vlastního života.⁵

3.2 Policejní etika v systému policejního vzdělávání

Policejní etika je autonomní disciplínou, která má svůj vlastní předmět zkoumání, který se utváří v kontextu s praktickými problémy policejní praxe. Zachovává si přitom vazbu na obecnou (filosofickou) etiku, od níž požaduje zdůvodnění morálních principů a norem, které přesahují smysl bezprostřední praxe. Policejní etika má interdisciplinární charakter, utváří se na základě dialogu sociální filosofie, obecné etiky, filosofie práva, kriminologie, sociologie, psychologie apod. Z předchozího tedy můžeme konstatovat, že policejní etika se v uplynulých letech více méně konstitovala jako vědní i pedagogický obor, který má své přesahy jak do etické problematiky obecného rázu (tj. do filosofické etiky), tak do řady dalších společenskovedních oborů a v neposlední řadě též do aktuálních potřeb, úkolů a očekávání policejní praxe (Nesvadba, 2009).

„Je nesporné, že význam a potřeba rozvíjení etického rozměru osobnosti policisty vzrůstá. Nejde jen o velké kauzy, jako byl „Czech Tek“ či „Kateřina Jacques“ z posledních let, jde o to, že na výkon policejní služby v demokratickém právním státě jsou zcela logicky kladeny požadavky kvalitativně zcela jiného typu, než je obvyklé ve státě totalitním. Policejní činnost musí být na výši požadavků opírajících se o poslání policie jako veřejné služby občanům chránit veřejný pořádek a bezpečnost v rovině veřejného a majetkového práva“ (Nesvadba, 2009, str. 152).

„Jeden z problémů spočívá v tom, že etika je stále ještě často „pěstována“ jako jakýsi přívěšek k racionálnímu myšlení, čemuž odpovídá i její pedagogické zařazení jako přívěšku“ či „doplňku“ k vyučování disciplínám utvářejícím odborný profil policisty. Jelikož etický aspekt je nedílnou vnitřní součástí celistvého profilu policejní odbornosti tj. schopnost identifikovat morální problémové situace a odpovídajícím způsobem je řešit. Je dáno, že eticky žít, eticky myslet, eticky konat neznamena nic víc, ale ani nic méně! Než soustavně pečovat o svoji „duši“, (ve smyslu myšlení, prožívání, postojů, chování a jednání), kultivovat ji, rozvíjet schopnosti kritické sebereflexe i reflexe druhých“ (Nesvadba, 2009, str. 154).

---

⁵ Rozkaz policejního prezidenta č. 1/2005 ze dne 21. ledna, Etický kodex Policie ČR MV ČR, 2005

Policejní etika není problémem jen u Policie ČR, ale i u jiných policejních sborů ve světě, o čemž svědčí např. téma konference IACP z roku 1998. Mezinárodní sdružení vedoucích pracovníků policie International Association of Chiefs of Police (IACP), sídlící v USA, zdůraznila v roce 1998 význam etiky pro policejní práci: „Etické vzdělávání je naší klíčovou potřebou dnes i pro 21. století“. Tuto potřebu zdůvodnili členové IACP škodlivými důsledky neetického chování policistů pro policejní prestiž a etiku. Neetické chování je spatřováno především v korupci, nepřiměřeném užití síly, rasové, sexuální, věkové nebo náboženské diskriminaci, sexuálním obtěžováním a porušování lidských práv (Herzogová, 2002).

Jako nejnaléhavější etické problémy policejní práce uvedli členové IACP následující:

- korupce,
- absence morálních hodnot některých policistů,
- zneužívání síly a autority,
- princip volného uvážení,
- zachování mlčenlivosti,
- nevhodné chování policistů mimo službu,
- nedostatečná pracovní morálka některých policistů,
- nedostatek smyslu pro odpovědnost (Krejčí, 1993).

Při prostudování výše uvedených nedostatků policistů je zřejmé, kolik mají společného všechny policejní sbory ve světě, Českou republikou nevyjímaje. Policejní vzdělávací systém na to reaguje. Proto byl v roce 2005 přijat Etický kodex Policie ČR, který byl zahrnut do výuky vzdělávacích programů policistů. Oblast profesní etiky tak byla implementována i do vzdělávání policistů.

V roce 2008 byl odborem vzdělání a správy policejního školství MV vydán rámcový vzdělávací program pro základní odbornou přípravu policistů služby pořádkové, dopravní a železniční policie. Program vychází z dokumentu s názvem reforma Policie České republiky – koncepce celoživotního vzdělávání příslušníků Policie České republiky. Tento rámcový program definuje novou filozofii policejní práce, které je charakterizováno těmito hlavními principy:

- policejní práce musí být službou občanovi,
- policista musí být vysoce profesionální, kvalifikovaný, motivovaný, disponující vysokým etickým standardem,
- vzdělávání a výcvik policisty musí být založen na kompetenčním přístupu,

- ve vzdělávání a výcviku policistů je nutno zdůraznit osobní odpovědnost každého policisty za sebevzdělávání.⁶

V rámci občanských kompetencí v oblasti realizace vlastního potenciálu a zapojení do společnosti se objevuje ustanovení týkající se etiky:

- dbát na dodržování zákonů a pravidel chování, respektovat práva a osobnost druhých lidí, aktivně vystupovat proti rasismu,
- jednat v souladu s morálními principy, přispívat k uplatňování hodnot demokracie,
- uvědomit si a pochopit úlohu policie v demokratické společnosti,
- pochopit společenskou nepřijatelnost korupčního jednání, jeho zdroje a mechanismy, bránit korupčnímu jednání,
- znát a umět v praxi aplikovat pravidla chování policisty vůči občanům, aniž by došlo k újmě na osobní bezpečnosti a aniž by bylo omezeno plnění policejních úkolů, předcházet konfliktům, naučit se s nimi zacházet a řešit je,
- chovat se vždy v souladu s etickými a právními normami,
- ztotožnit se s prací policisty, s morálními principy a etickým kodexem policisty.⁷

Veškeré definované cíle vzdělávacího programu musí být konkrétní, přiměřené a kontrolovatelné. Podívejme se nyní, jaký časový prostor je věnován vyučování profesní etiky. Pozornost této oblasti je věnována v rámci předmětu, který je nazván „*Komunikace a policejní etika*“. Tento předmět je vyučován v rámci základní odborné přípravy. Celková doba této přípravy je 1 rok a skládá se z těchto částí:

- 1 měsíc - vstupní školení – používání a ovládání služební zbraně, vojenský pochod,
- 4 měsíce – vzdělávací program a odborná příprava formou výuky (v této době se vyučuje daný předmět),
- 2 měsíce – odborná praxe na svém kmenovém útvaru,
- 3 měsíce – vzdělávací program s vykonáním závěrečné zkoušky.⁸

---

⁶ Rámcový vzdělávací program pro základní odbornou přípravu policistů služby pořádkové, dopravní a železniční policie, MV ČR, Praha 2008

⁷ Etický kodex Policie České republiky, Rozkaz Policejního prezidenta č. 154/2011

⁸ Rámcový vzdělávací program pro základní odbornou přípravu policistů služby pořádkové, dopravní a železniční policie, MV ČR, Praha 2008

Celková doba věnována tomuto předmětu „*Komunikace a policejní etika*“ je 20 vyučovacími hodinami. Během této doby se novými uchazeči mají předat informace z oblasti profesní etiky a Etického kodexu Policie ČR. Z mého pohledu je počet vyučovacími hodinami tohoto předmětu nedostačující. Nedostatek výuky má pak za následek více případů pochybení policistů v morálních, etických a společenských zásadách při služebním výkonu. Etika je nedílnou součástí správného chování policejního sboru a je vizitkou a základním kamenem kultivovanosti Policie. Dodržování etiky a profesní kultury je výrazem profesionality policisty a jeho respektu nejen ke svému okolí, ale i k sobě samému.

V diskusním pořadu Kotel, moderovaném na televizní stanici Nova Michaelou Jílkovou, který se věnoval problému korupce a nedodržování Etického kodexu u příslušníků Policie České republiky, řekl tehdejší policejní prezident genpor. JUDr. Jiří Kolář (policejním prezidentem od roku 1998 do roku 2005) zajímavou myšlenku jako odpověď na napadání policie ze strany diskutujících o policejní korupci a špatném chování u mladých policistů: citováno volnou formou: „*Bohužel, policie nemá takové možnosti, aby převychovala dospělého jedince, u něhož již od mala je zanedbaná výchova ke slušnému jednání, to znamená, že jaká je společnost, taková je i policie*“. Nikdo z diskutujících mu již na tento argument nedovedl odpovědět.

3.3 Závazný pokyn k ústrojové kázní

Během výše uvedené základní odborné přípravy jsou noví uchazeči k Policii ČR rovněž seznámeni se závazným pokynem policejního prezidenta o služebních stejnokrojích u Policie ČR č. 212/2008. Tento závazný pokyn stanovuje podrobnosti o podobě, součástkách, doplňcích, dalších součástech a pravidlech nošení služebních stejnokrojů Policie České republiky.

Policista je povinen při služebním výkonu nosit stejnokroj, jestliže tak stanoví předpis, interní akt řízení nebo nadřízený. Policista nosí stejnokroj podle místa zařazení svého útvaru, pokud jsou dva policisté v jedné hlídce, musí být stejně ustrojeni. Policista může při vhodných příležitostech nosit stejnokroj v době i mimo výkon služby, není-li tím snížena vážnost stejnokroje. Pokyn také stanoví pravomoc a odpovědnost nadřízeného, nadřízený odpovídá za dodržování ústrojové kázně podřízenými policisty a kontroluje ji. Je povinen nařídit policistovi odstranění nedostatků a závad v jeho vzhledu a ve stavu

a užívání stejnokrojových součástí a doplňků a dalších součástí stejnokroje a výstroje. Na stejnokroji se nesmí provádět žádné úpravy v doplňcích, stejnokroj se nesmí kombinovat s civilním oblečením. Velkým porušením pravidel je, pokud by měl být stejnokroj prodán nebo předán osobě, která není policistou.⁹

Ústrojová kázeň je v současné době často podceňována, přitom uniforma je to první, co občan při styku s policistou vnímá. Policisté si často neuvědomují, že svým chováním v době, kdy na sobě mají uniformu, reprezentují celkový pohled na Policii ČR. Myslím si, že by celkově měl být kladen mnohem větší důraz na význam chování policistů v době, kdy nosí uniformy, a na význam uniformy samotné. Nadřízení by také měli důrazně dbát na dodržování ústrojové kázně u svých podřízených, ale zároveň by oni sami měli být příkladem pro své podřízené.

Další důležitý závazný pokyn policejního prezidenta č. 181/2006 ze dne 4. prosince 2006 stanovuje základní pravidla chování, služebního jednání a služební zdvořilosti v Policii České republiky. S tímto pokynem jsou taktéž seznamováni noví uchazeči při odborné praxi.

Příslušník policie (dále jen „policista“) je povinen v souladu se služebním slibem dodržovat pravidla slušného chování, společenského vystupování a služební zdvořilosti. Služební zdvořilostí se rozumí důstojné, taktické a ohleduplné vystupování a ústrojová kázeň.

---

⁹ Závazný pokyn PP ČR o služebních stejnokrojích Policie České republiky ze dne 29. prosince 2008, č. 212/2008

Pravidla chování zahrnují, že policista je zejména povinen:

- řídit se ustanoveními Etického kodexu Policie České republiky,
- dbát na svoji dobrou pověst a bezúhonnost,
- představit se při služebním jednání hodnostním označením a příjmením, pokud to povaha služebního jednání umožňuje; to neplatí při služebním jednání, pro něž je způsob jednání stanoven interním aktem řízení,
- zdržet se při výkonu služby důvěrností,
- zdržet se při výkonu služby na veřejnosti a při služebním jednání konzumace jídla, žvýkání a jiného nevhodného chování,
- udržovat pořádek a čistotu v objektech výkonu služby,
- chránit svěřené služební pomůcky a další prostředky před zneužitím, ztrátou a poškozením a využívat je hospodárně a účelně.¹⁰

Dále se v pokynu uvádí služební postupy při oslovení nadřízeného, policista se musí představit hodnostním označením a příjmením, případně označením služebního místa. V pokynu se dále uvádí základní povinnosti při velení jednotce, např. povinnost zdravit, způsob zdravení, zdravení jednotkou, užívání hodnostního označení a další požadavky společenské výchovy na policisty jako např.:

- vzhled – policista je povinen být na veřejnosti a při výkonu služby řádně a čistě ustrojen, upraven, ostříhán a oholen,
- kouření – policistovi je zakázáno kouřit v místnostech užívaných nekuřáky, na veřejnosti ve služebním stejnokroji, ve služebních dopravních prostředcích, při práci se služebním zvířetem,
- policista nesmí být při výkonu služby pod vlivem alkoholu a jiné návykové látky.

---

¹⁰ Závazný pokyn PP ČR, kterým se stanoví základní pravidla chování, služebního jednání a služební zdvořilosti v Policii České republiky ze 4. prosince 2006, č. 181/2006

3.4 Dílčí závěr

Výše uvedené povinnosti společenského chování jsou průvodcem pro nové policisty, které by si měli vštípit do povědomí a řídit se jimi při služebním výkonu. Oproti minulosti jsou vydávány ve velmi zjednodušené formě. Jejich samotná výuka je v současné době podceňována resp. doba na jejich vysvětlování a důležitost předpisů je velmi krátká. Z historie víme, že tyto předpisy byly zakotveny v publikaci s názvem „*Rukověť četnictva*“, kde bylo podrobně popsáno, jaké instrukce musí četník dodržovat a nebylo jich málo. Tyto instrukce byly ze strany nadřízených důsledně kontrolovány každý měsíc, pokud byly zjištěné nějaké nedostatky, vždy tito četníci byli kázeňsky trestáni.

Povinnosti v nošení uniformy jsou důležitou normou z psychologického hlediska, protože veřejnost policisty neposuzuje pouze podle jejich chování, ale také podle jejich vzhledu a vystupování, a to včetně ústrojové kázně. Uniforma byla za dob J. S. Gutha-Jarkovského považována za symbol autority policisty, který má jít svým chováním příkladem ostatním a který má chránit občany a tím u nich vzbuzovat zasloužený respekt. Uniforma je tak z psychologického hlediska důležitá i pro policisty, protože by jim měla pomoci uvědomovat si své postavení a závazky a povinnosti, které z něho vyplývají.

Povolání policisty je velice zatěžující jak po stránce fyzické, tak po stránce psychické. Policejní služba patří mezi povolání, která jsou v porovnání s většinou jiných oblastí lidské činnosti specifická už tím, že policie vstupuje do kontaktu s občany vždy, když dojde k nějakému pochybení nebo porušení pravidel. Policisté musejí umět jednat, na rozdíl od mnoha jiných lidí, se širokým spektrem občanů všech společenských vrstev. Policisté se ve svém zaměstnání často setkávají s velmi náročnými a citlivými událostmi a problémy, které musí řešit. Často se proto ocitají ve velmi komplikovaných a rozporuplných situacích, ve kterých musejí jednat tak, aby utvářeli prestiž policie a úctu či respekt veřejnosti k policistům. Proto je pro příslušníka policie ČR výuka společenské výchovy velmi důležitá.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

4 STANOVENÍ CÍLE A HYPOTÉZ

V praktické části se budeme zabývat tím, jak působí chování Policie na veřejnost, zda je stávající názor veřejnosti na Policii ovlivněn vybranými faktory, např. nedodržováním pravidel slušného chování v souladu s Etickým kodexem Policie ČR nebo ústrojovou kázní policistů. Dále budeme zjišťovat, jestli je stále platný odkaz představitele pravidel slušného chování J. S. Gutha-Jarkovského pro současné policisty a zda je využitelný a potřebný pro průběžné vzdělávání policistů.

Ve výzkumu nás zajímají názory veřejnosti na současné chování policistů a na to, jak se podle veřejnosti policisté mají chovat a vzdělávat. Protože v současné době neznáme názory veřejnosti na dodržování pravidel slušného chování u Policie ČR, tento výzkumný problém jsme ponechali v rovině výzkumných otázek (VO1 a VO2). Předpokládáme však, že veřejnost klade na dodržování pravidel etiky a slušného chování u Policie ČR velký důraz (VO3 a H1, VO4 a H2). Dále se domníváme, že odkaz J. S. Gutha-Jarkovského je pro Policii stále platný a využitelný (VO5 a H3, H4). Rovněž nás zajímalo, jak na veřejnost působí uniformy policistů a zda budí spíše pozitivní nebo negativní emoce (VO6, VO7).

Výzkumné otázky (VO) a hypotézy (H)

VO1: Je chování policistů k veřejnosti vnímáno jako profesionální?

VO2: Dodržují v současné době policisté pravidla slušného chování?

VO3: Mají policisté dodržovat pravidla slušného chování jak ve službě, tak i mimo službu?

H1: Policisté by měli dodržovat pravidla slušného chování ve službě i mimo službu.

VO4: Měli by být policisté vzděláváni ve společenské výchově a etice?

H2: Policisté by měli být soustavně vzděláváni ve společenské výchově a etice.

VO5: Je odkaz J. S. Gutha-Jarkovského u Policie ČR stále platný?

H3: Odkaz J. S. Gutha-Jarkovského je u dnešní Policie stále platný.

H4: Odbor vzdělávání Ministerstva vnitra ČR by se měl odkazem J. S. Gutha-Jarkovského zabývat.

VO6: Jak jsou hodnoceny uniformy příslušníků Policie ČR?

VO7: Jaký dojem v lidech uniformy policistů vyvolávají?

4.1 Metoda výzkumu

Pro výzkum jsme zvolili metodu dotazníkového šetření u veřejnosti. Dotazník byl zcela anonymní, obsahoval pouze identifikační údaje o pohlaví, věku a vzdělání. Respondenti odpovídali zejména na otázky s vícenásobnou volbou a také na několik otevřených otázek. Dotazník obsahuje celkem 31 otázek rozdělených do pěti částí, viz příloha č. 13. Otázky v dotazníku byly sestaveny tak, abychom pomocí odpovědí respondentů mohli odpovědět na stanovené výzkumné otázky a hypotézy.

4.2 Analýza a interpretace

Výzkum byl realizován prostřednictvím on-line dotazníku, který byl vytvořen a uveřejněn na serveru vyplnto.cz. Výzkumu se zúčastnilo celkem 122 respondentů, z toho 42 mužů (34,4%) a 80 žen (65,6%). Věkový průměr respondentů byl 34,27 roku se směrodatnou odchylkou 10,57. Nejmladšímu respondentu bylo 16 let, nejstaršímu 67 let, jeden respondent svůj věk nevedl. Struktura výzkumného vzorku podle vzdělání a zaměstnání je uvedena v tabulce č. 1. Vidíme, že výzkumný soubor je ve vzdělání a zaměstnání různorodý. Pro naši studii je dále důležité, že 23 respondentů pracuje u Policie České republiky.

Tabulka č. 1. Znázornění strukturu výzkumného souboru podle vzdělání a zaměstnání

Vzdělání			Zaměstnání		
	N	%		N	%
Základní	2	1,6	Státní správa či samospráva	54	44,3
Středoškolské s maturitou	75	61,5	Soukromý sektor – zaměstnanec	31	25,4
Vyšší odborné	8	6,6	Soukromý sektor – zaměstnavatel	5	4,1
Vysokoškolské (Bc.)	24	19,7	Nezaměstnaný	5	4,1
Vysokoškolské (ostatní)	12	9,8	Student	26	21,3
Neuvedeno	1	0,8	Důchodce	1	0,8
Celkem	122	100	Celkem	122	100

4.3 Výsledky

PROFESIONALITA CHOVÁNÍ POLICISTŮ

VO1: Je chování policistů k veřejnosti vnímáno jako profesionální?

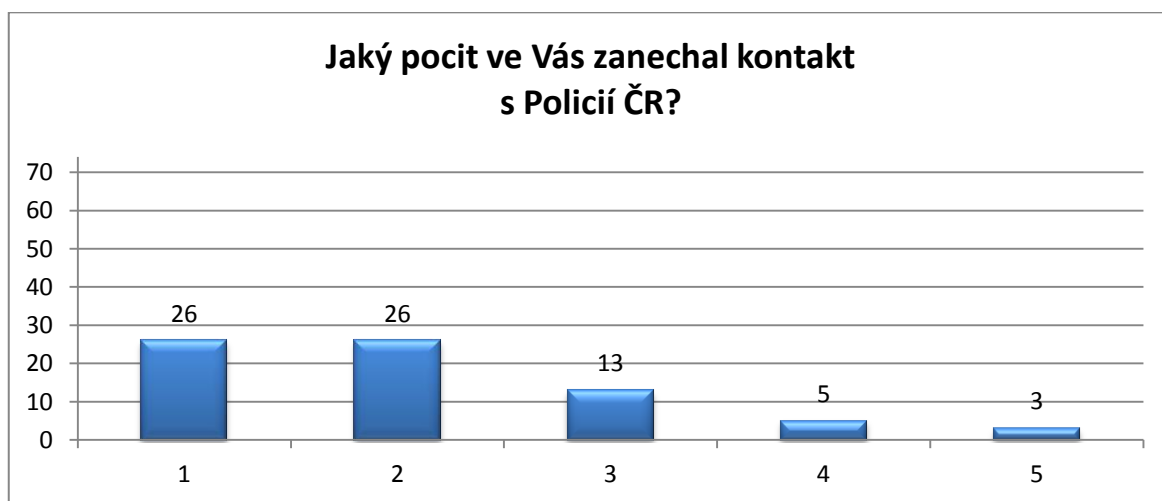
U první výzkumné otázky nás zajímalo, jak veřejnost vnímá chování policistů. Nejprve jsme zjišťovali, zda respondenti někdy byli osobně v kontaktu s policisty, a to v různých rolích.

Tabulka č. 2. Zobrazení zastoupení respondentů podle typu kontaktu s Policií ČR.

	Byl/a jste již někdy v kontaktu s Policií ČR?					
	Ano, jako oznamovatel	Ano, jako poškozený	Ano, jako svědek	Ano, jako obviněný	Ne	Jsem policista/policistka
N	33	48	35	8	25	23

Respondentů, kteří se s policisty setkali osobně, jsme se poté ptali, jak na ně působilo chování policistů při tomto setkání. Lidem, kteří s policisty nepřišli do kontaktu, jsme položili otázku, jak na ně působí chování policistů k veřejnosti z médií. Z této analýzy jsme vynechali respondenty, kteří sami pracují jako policisté, protože nás v těchto otázkách zajímal primárně názor veřejnosti. U všech respondentů jsme potom zjišťovali, zda je podle nich v současné době chování policistů dostatečně profesionální. Grafy č. 1, 2 a 3 shrnují odpovědi respondentů na tyto otázky.

Graf č. 1: Jaký pocit ve Vás zanechal kontakt s Policií ČR? (Tuto otázku zodpovídali pouze respondenti, kteří již někdy byli v kontaktu s Policií ČR jako oznamovatelé, svědci, poškození nebo obvinění.)

1 = Chování policistů bylo naprosto korektní, srozumitelné a profesionální.

2 = Chování policistů bylo spíše korektní, srozumitelné a profesionální.

3 = Chování policistů bylo spíše nekorektní, chaotické a neprofesionální.

4 = Chování policistů bylo naprosto nekorektní, chaotické a neprofesionální.

5 = Nevím, nedokážu posoudit.

Graf č. 2: Pokud jste se do kontaktu s policií nedostali osobně, jak hodnotíte chování policistů k veřejnosti, např. z medií? (Tuto otázku zodpovídali pouze respondenti, kteří nikdy nebyli v osobním kontaktu s Policií ČR a zároveň sami nejsou policisté.)

- 1 = Chování policistů je vždy korektní, srozumitelné a profesionální.
 2 = Chování policistů je většinou korektní, srozumitelné a profesionální.
 3 = Chování policistů je většinou nekorektní, chaotické a neprofesionální.
 4 = Chování policistů je vždy nekorektní, chaotické a neprofesionální.
 5 = Nevím, nedokážu posoudit.

Graf č. 3: Je stávající chování Policie k veřejnosti a na veřejnosti dle Vašeho mínění dostatečně profesionální?

Z výsledků vyplývá, že profesionalita chování policistů je hodnocena většinou pozitivně. 70% respondentů, kteří se dostali do kontaktu s Policií ČR vypovědělo, že chování policistů v této situaci bylo zcela nebo spíše korektní, srozumitelné a profesionální. Zajímalo nás, zda se nějak liší hodnocení chování policistů podle toho, v jaké situaci se respondenti do kontaktu s Policií ČR dostali, tedy zda jako oznamovatelé,

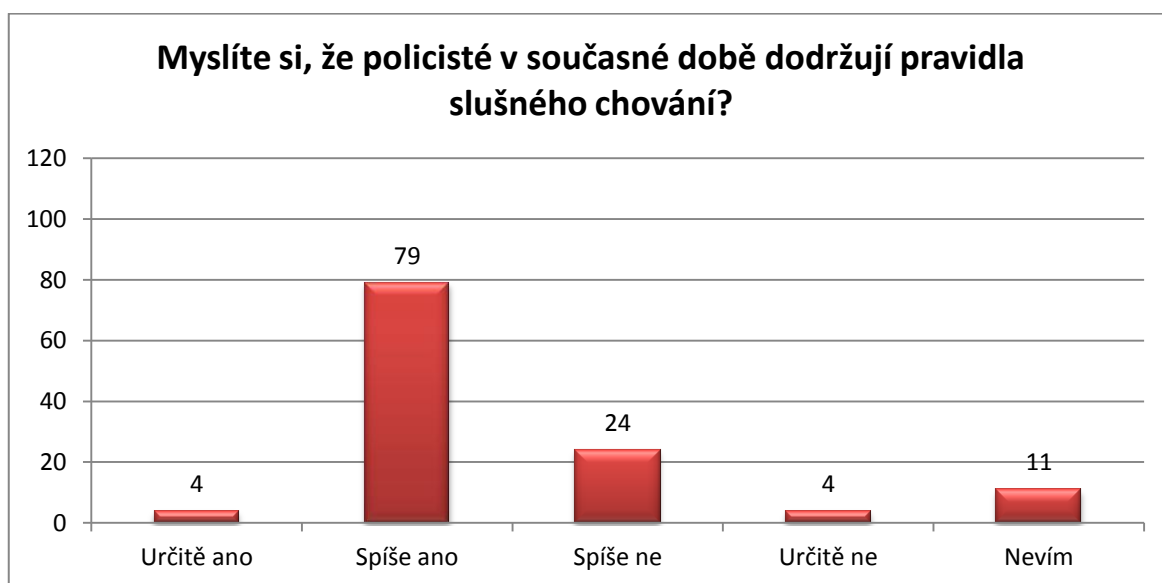
svědci, poškození či obvinění. Zjistili jsme, že v prvních třech zmiňovaných skupinách se výsledky nijak neliší – respondenti hodnotili chování nejčastěji jako naprosto nebo spíše korektní a profesionální. Z celkového počtu osmi respondentů, kteří se s policisty setkali jako obvinění, na tuto otázku odpověděl pouze jeden respondent, proto o této skupině nemůžeme vyvozovat žádné závěry. Respondenti, kteří se osobně do kontaktu s policisty nedostali, hodnotili jejich chování z médií jako většinou korektní, srozumitelné a profesionální v 60%. Celkem tři čtvrtiny respondentů hodnotí chování policistů v současnosti jako dostatečně profesionální, pouze asi pětina respondentů jej hodnotí jako neprofesionální. Na první výzkumnou otázku tedy můžeme odpovědět tak, že chování policistů je v současné době hodnoceno jako dostatečně profesionální.

POLICISTÉ A PRAVIDLA SLUŠNÉHO CHOVÁNÍ

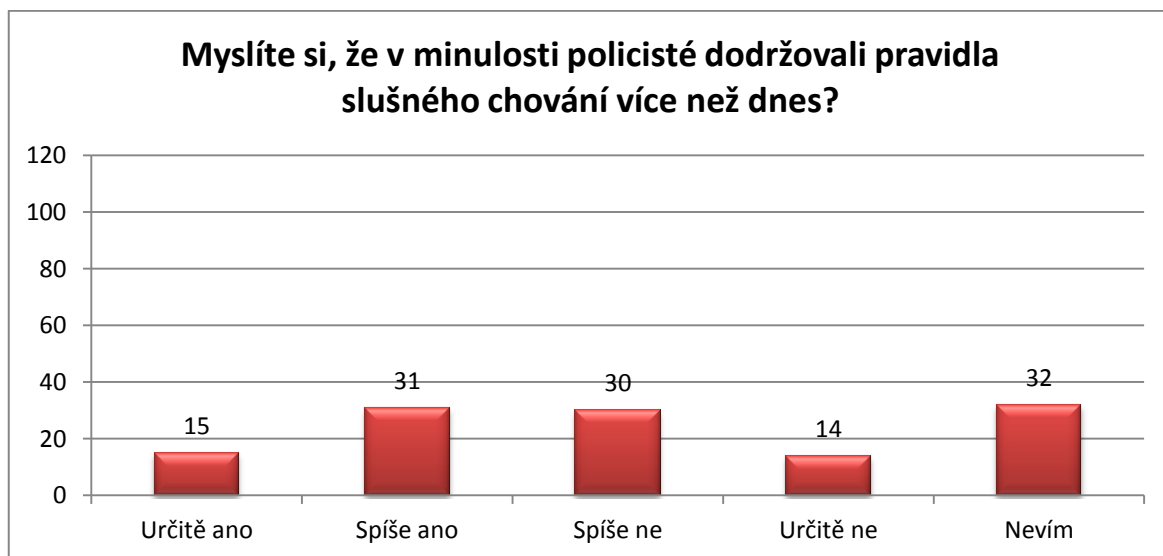
VO2: Dodržují v současné době policisté pravidla slušného chování?

Abychom mohli odpovědět na druhou výzkumnou otázku, ptali jsme se respondentů, zda si myslí, že policisté v současné době dodržují pravidla slušného chování, případně jestli tato pravidla podle jejich názoru policisté v minulosti dodržovali více. Grafy č. 4 – 6 shrnují odpovědi respondentů na tyto otázky.

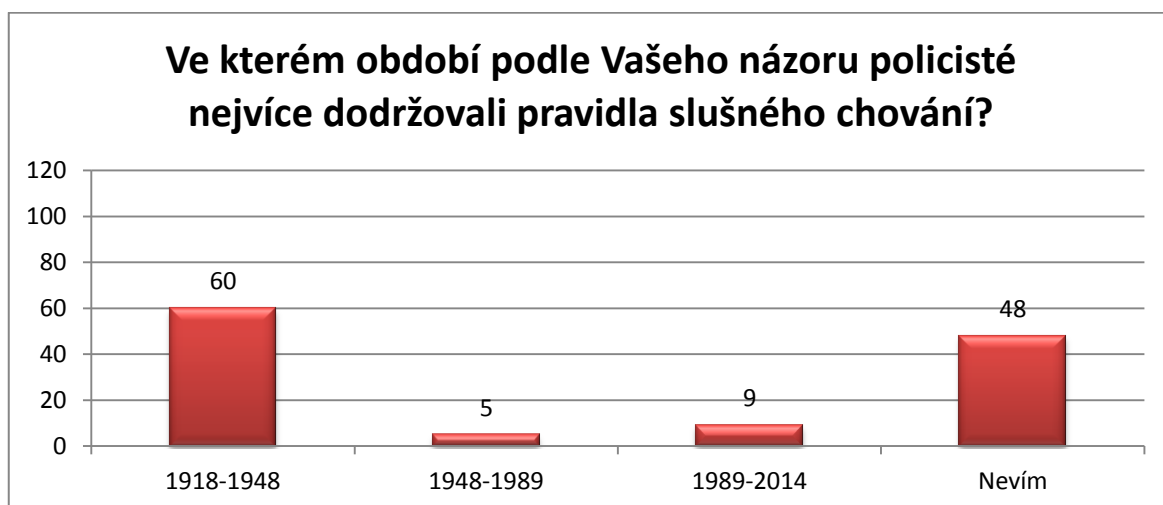
Graf č. 4: Myslíte si, že policisté v současné době dodržují pravidla slušného chování?

Graf č. 5: Myslíte si, že v minulosti policisté dodržovali pravidla slušného chování více než dnes?

Graf č. 6: Ve kterém období podle Vašeho názoru policisté nejvíce dodržovali pravidla slušného chování?

Můžeme vidět, že podle většiny respondentů policisté pravidla slušného chování dodržují. Podle 23 % respondentů tomu tak není. Na otázku, zda policisté dodržovali v minulosti pravidla slušného chování více než dnes, nebyla u respondentů převažující odpověď – zaznamenali jsme zhruba stejný počet pozitivních a negativních odpovědí na tuto otázku. Zajímavé ovšem je, že když jsme se respondentů zeptali, v jakém historickém období podle nich policisté dodržovali pravidla slušného chování nejvíce, polovina lidí uvedla, že to bylo v letech 1918 – 1948, tedy v období první republiky až zhruba do počátku komunistického režimu, kdy působil také J. S. Guth-Jarkovský. 40% lidí uvedlo, že neví, kdy policisté dodržovali slušného chování nejvíce. Pouze podle 9 (7,4%) respondentů to

však bylo v letech 1989 – 2014. Z výsledků tedy vyplývá, že podle veřejnosti policisté v dnešní době sice dodržují pravidla slušného chování, nicméně podle poloviny respondentů je dodržovali více v letech 1918 – 1989. Zdá se tedy, že ačkoliv je chování policistů hodnoceno celkově pozitivně, podle respondentů je co zlepšovat. Z tohoto důvodu jsme se také ptali, jak konkrétně podle respondentů policisté v současné době pravidla slušného chování nedodržují či porušují. Na tuto otázku odpovědělo 19 lidí. Policistům zde bylo vytýkáno nadřazené chování a arogance, zneužívání jejich postavení a pravomocí, upřednostňování vlastních zájmů a neslušné a laxní chování policistů při řešení konkrétních přestupků s lidmi. Tyto odpovědi tedy dále potvrzují naši odpověď na druhou výzkumnou otázku: podle veřejnosti policisté převážně dodržují pravidla slušného chování, neplatí to však jednoznačně a policisté by na svém chování měli dále pracovat. Téměř 16% respondentů uvedlo konkrétní příklady situací, kdy se policisté pravidly slušného chování neřídili.

Respondentů jsme se ptali nejen na to, co jim na chování policistů vadí, ale také jak by oni sami chtěli, aby se chování policistů změnilo. Na tuto otázku odpovědělo 34 lidí. Respondenti měli různorodé odpovědi, např. aby policisté více pomáhali lidem, byli nestranní a objektivní. Mnoho lidí považuje za velmi důležité prvky v chování policistů ohleduplnost, vstřícnost a vystupování bez arogance. Policisté by si podle odpovědí respondentů měli svým profesionálním vystupováním zajistit autoritu u lidí.

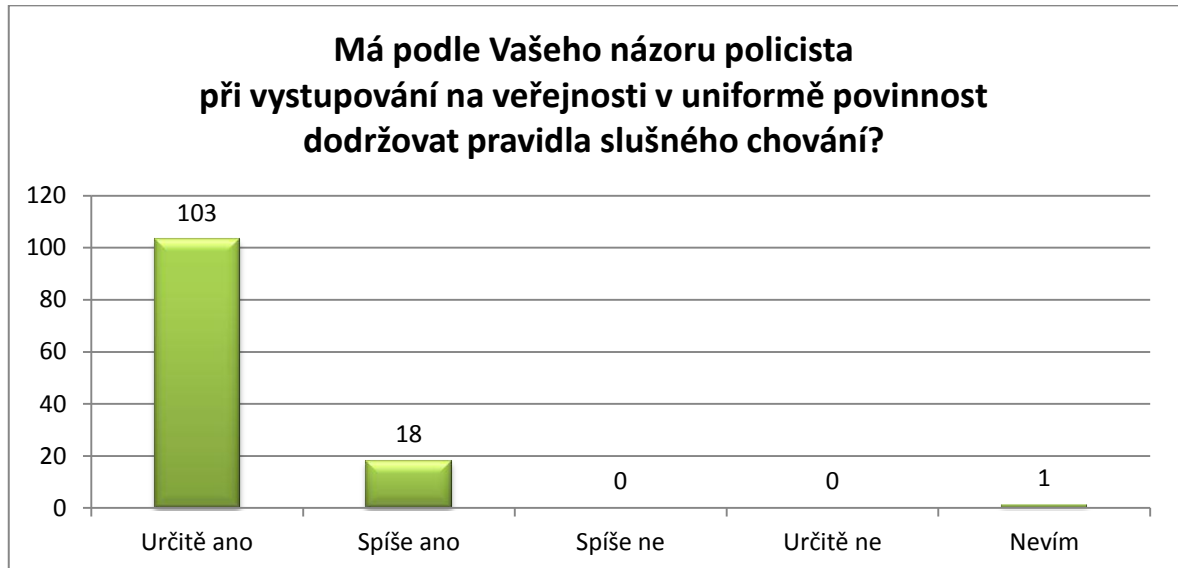
Otevřené výpovědi tedy svědčí o tom, že dodržování zásad slušného chování je pro veřejnost velmi důležité a že by si policisté svým chováním měli přirozeně získávat u veřejnosti autoritu. Společným prvkem odpovědí na dvě výše popsané otevřené otázky jsou zejména témata arogance, povýšenosti a upřednostňování vlastních zájmů před zájmy veřejnosti, resp. neobjektivita. Jedná se o problémy, které se ve zkušenostech našich respondentů opakují a měla by jim být věnována pozornost jak v budoucím výzkumu, tak zejména ve vzdělávání Policistů v etice a společenské výchově.

VO3: Mají policisté dodržovat pravidla slušného chování jak ve službě, tak i mimo službu?

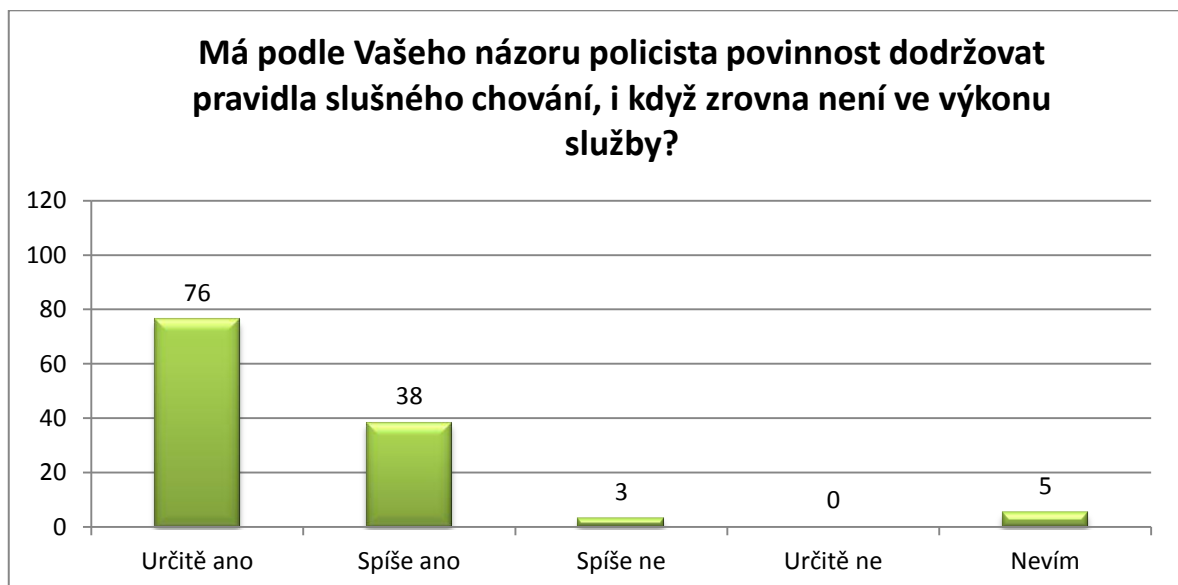
U třetí výzkumné otázky nás zajímaly názory respondentů na to, zda by policisté měli dodržovat pravidla slušného chování, a to jak při výkonu služby v uniformě, tak i pokud zrovna ve výkonu služby nejsou. Předpokládali jsme, že veřejnost klade na dodržování

slušného chování u policistů v obou případech velký důraz (H1). Grafy č. 7 a 8 ilustrují odpovědi na tyto otázky.

Graf č. 7: Má podle Vašeho názoru policista při vystupování na veřejnosti v uniformě povinnost dodržovat pravidla slušného chování?

Graf č. 8: Má podle Vašeho názoru policista povinnost dodržovat pravidla slušného chování, i když zrovna není ve výkonu služby?

V otázkách, zda by policisté měli při vystupování na veřejnosti dodržovat pravidla slušného chování, se respondenti jednoznačně shodují. Podle 99 % respondentů by policisté měli dodržovat pravidla slušného chování při výkonu služby v uniformě a podle 94 % respondentů by tato pravidla měli dodržovat, i když zrovna nejsou ve výkonu služby.

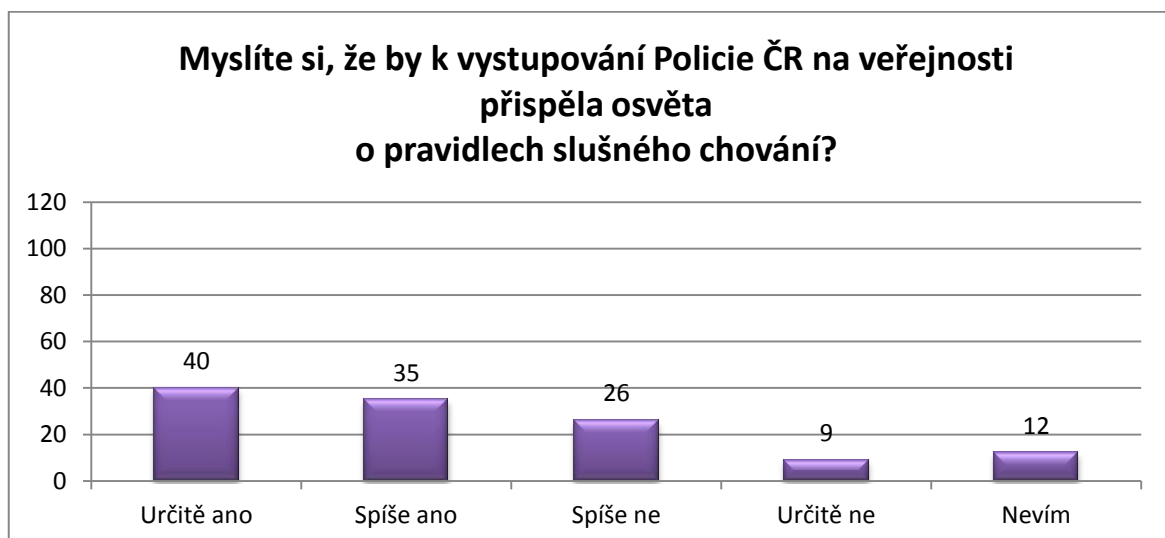
Hypotéza č. 1 byla tedy jednoznačně verifikována. Výsledky můžeme interpretovat tak, že pro veřejnost je dodržování pravidel slušného chování u policistů samozřejmost. Lidé se však dále domnívají, že policisté by měli dodržovat pravidla slušného chování i mimo službu. Můžeme tedy říct, že lidé očekávají od policistů konzistentní slušné chování neohledně na to, zda je zrovna policista ve službě, či nikoliv. Zdá se tak, že lidé kladou na tento aspekt chování policistů velký důraz a že od policistů dokonce vyžadují jakousi osobnostní, nejen profesní úroveň. Toto pojetí role policistů ve společnosti je konzistentní s pojetím společenské výchovy u policistů podle J. S. Gutha-Jarkovského.

SPOLEČENSKÁ VÝCHOVA A JEJÍ VÝZNAM U POLICISTŮ

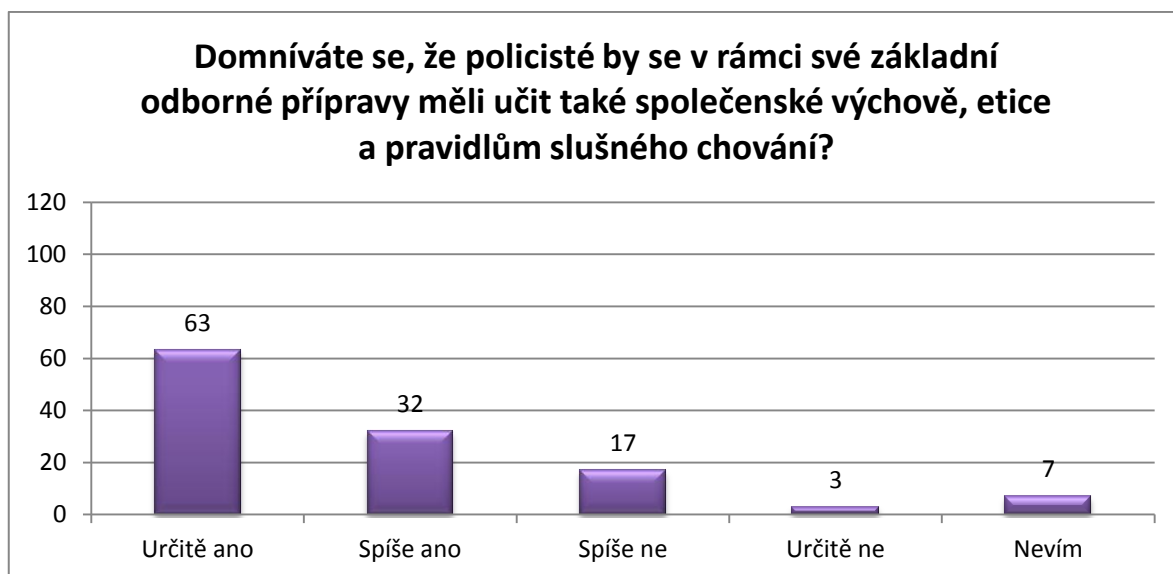
VO4: Měli by být policisté vzděláváni ve společenské výchově a etice?

V další části výzkumu nás zajímalo, zda by podle názoru respondentů měli být policisté vzděláváni ve společenské výchově, etice a pravidlech slušného chování. Předpokládali jsme, že tomu tak je (H2). V této části jsme se respondentů také ptali, zda jsou podle nich v současné době nadřízení svým chováním dobrým vzorem pro své podřízené, protože se domníváme, že právě chování nadřízených je důležitým zdrojem učení pro jejich podřízené. Grafy č. 9 – 11 zobrazují odpovědi respondentů na tyto otázky.

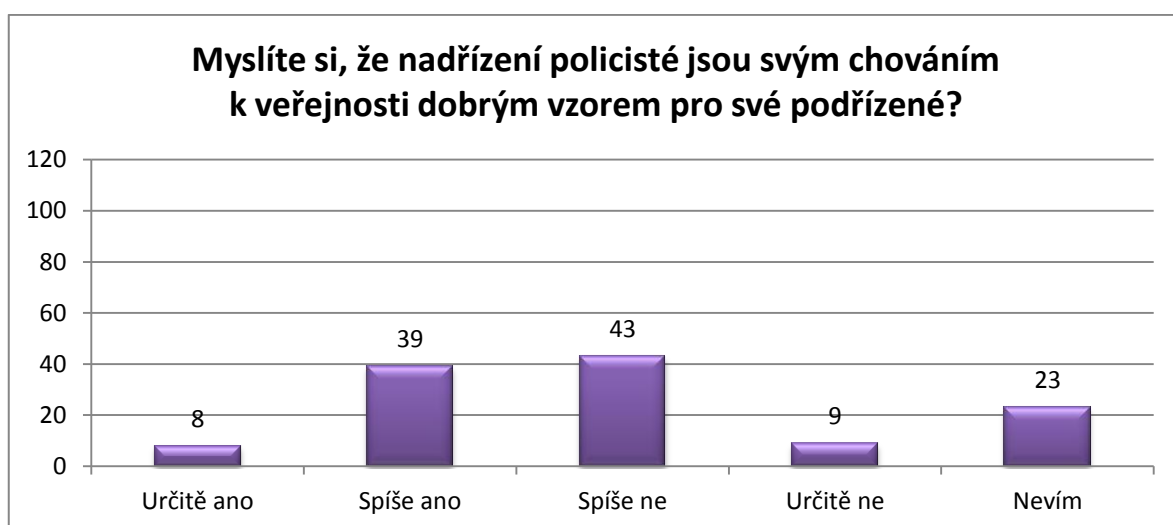
Graf č. 9: Myslíte si, že by k vystupování Policie ČR na veřejnosti přispěla osvěta o pravidlech slušného chování?

Graf č. 10: Domníváte se, že policisté by se v rámci své základní odborné přípravy měli učit také společenské výchově, etice a pravidlům slušného chování?

Graf č. 11: Myslíte si, že nadřízení policisté jsou svým chováním k veřejnosti dobrým vzorem pro své podřízené?

Většina respondentů se domnívá, že by se policisté měli ve společenské výchově vzdělávat. Zhruba 60% respondentů si myslí, že by policistům prospěla osvěta o pravidlech slušného chování, podle asi 30% respondentů by jim naopak neprospěla. Přes tři čtvrtiny respondentů si myslí, že by se policisté v rámci své odborné přípravy měli vzdělávat ve společenské výchově a etice, pouze 16% respondentů se domnívá, že nikoliv. Hypotéza č. 2 tedy byla verifikována. V otázce, zda jsou nadřízení svým podřízeným dobrým vzorem chování již mezi respondenty nepanuje taková shoda: zhruba podle 39 % respondentů ano a podle 43 % ne. Negativní názor tedy převažuje, ale pouze velmi mírně. Nedá se ovšem

řící, že by respondenti posuzovali chování nadřízených policistů jako dobrý vzor pro podřízené. Výsledky jsou tak v podstatě v souladu s názorem, že by se policisté ve společenské výchově a etice měli vzdělávat. Respondentům jsme opět položili otevřenou otázku, jak by podle nich výuka společenské výchovy u Policie měla vypadat. Tuto otázku zodpovědělo 18 lidí. Respondenti uváděli, že slušné chování by mělo vycházet již z výchovy v rodině a následného vzdělávání výuky slušného chování na základní a střední škole tak, aby byl uchazeč o zaměstnání u Policie ČR nejen vzdělaný, ale i slušně vychovaný člověk. Výsledky tak opět napovídají tomu, že veřejnost od policistů vyžaduje nejen slušné chování ve službě, ale také určité trvalé osobnostní kvality. Dále respondenti uváděli, že by u Policie ČR měly probíhat krátké, ale pravidelné kurzy slušného chování.

ODKAZ J. S. GUTHA-JARKOVSKÉHO

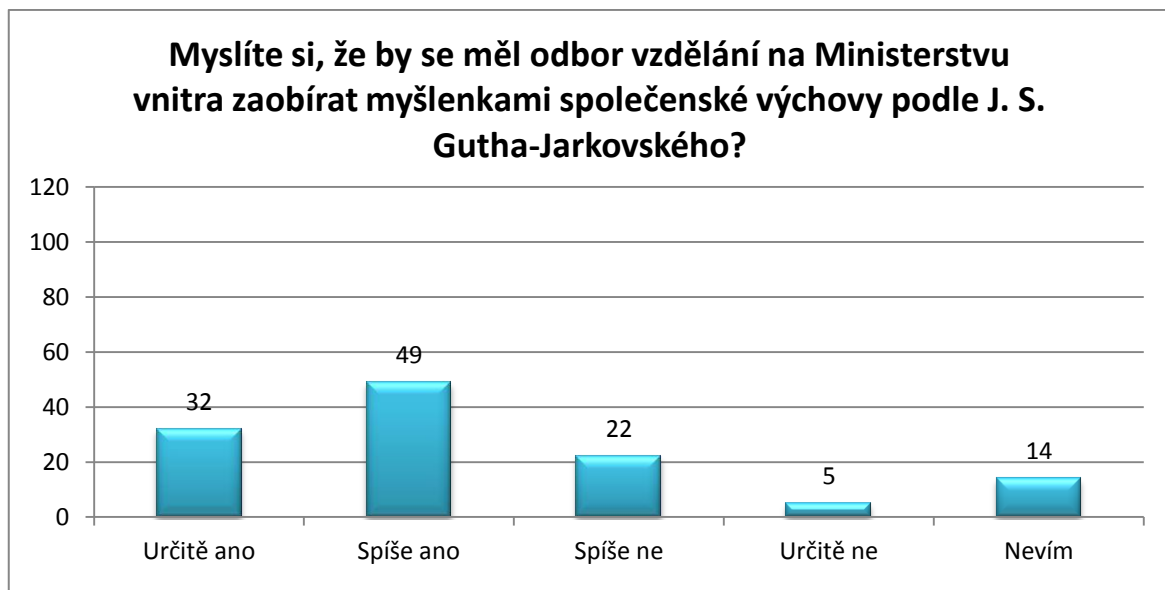
VO5: Je odkaz J. S. Gutha-Jarkovského u Policie ČR stále platný?

V rámci páté výzkumné otázky jsme se zabývali přímo odkazem J. S. Gutha Jarkovského. Předpokládali jsme, že podle veřejnosti je nauka J. S. Gutha-Jarkovského pro současnou Policii stále platná (H3) a odbor vzdělávání na Ministerstvu vnitra ČR by se jí měl zabývat (H4). Respondenti si před zodpovídáním otázek nejprve přečetli text, který krátce informoval o J. S. Guth-Jarkovském a jeho myšlenkách. Grafy č. 12 a 13 shrnují odpovědi na zkoumané otázky.

Graf č. 12: Myslíte si, že jsou pravidla slušného chování J. S. Gutha-Jarkovského přínosná i pro dnešní příslušníky Policie ČR?

Graf č. 13: Myslíte si, že by se měl odbor vzdělání na Ministerstvu vnitra zaobírat myšlenkami společenské výchovy podle J. S. Gutha-Jarkovského?

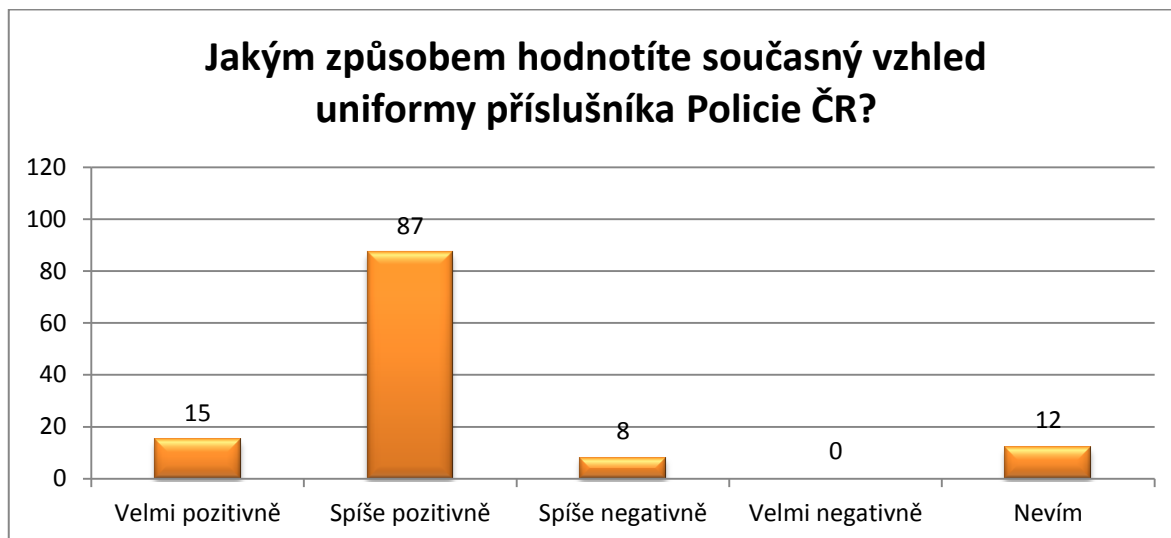
Podle většiny respondentů (73 %) jsou myšlenky J. S. Gutha-Jarkovského platné a využitelné u Policie ČR i dnes. Pouze 18 % respondentů se domnívá, že tomu tak není. Dvě třetiny respondentů jsou přesvědčeny, že by se odkazem J. S. Gutha Jarkovského odbor vzdělávání Ministerstva vnitra měl zabývat, podle 22 % by tak činit neměl. Třetí i čtvrtá hypotéza tak byly verifikované. Můžeme tedy říci, že podle názoru respondentů je společenská výchova podle J. S. Gutha-Jarkovského stále aktuální a využitelná a že by se k ní mělo při vzdělávání policistů přihlížet.

UNIFORMY PŘÍSLUŠNÍKŮ POLICIE ČR

VO6: Jak jsou hodnoceny uniformy příslušníků Policie ČR?

V sekci výzkumu, která se věnovala uniformám policistů, nás nejprve zajímal celkový názor na uniformy policistů. V této části analýzy jsme také zvlášť sledovali odpovědi těch respondentů, kteří jsou sami policisté, protože mají osobní zkušenost s uniformami a jejich názory by se tak mohly lišit od názorů veřejnosti. Graf č. 14 zobrazuje názory respondentů na současné uniformy policistů.

Graf č. 14: Jakým způsobem hodnotíte současný vzhled uniformy příslušníka Policie ČR?

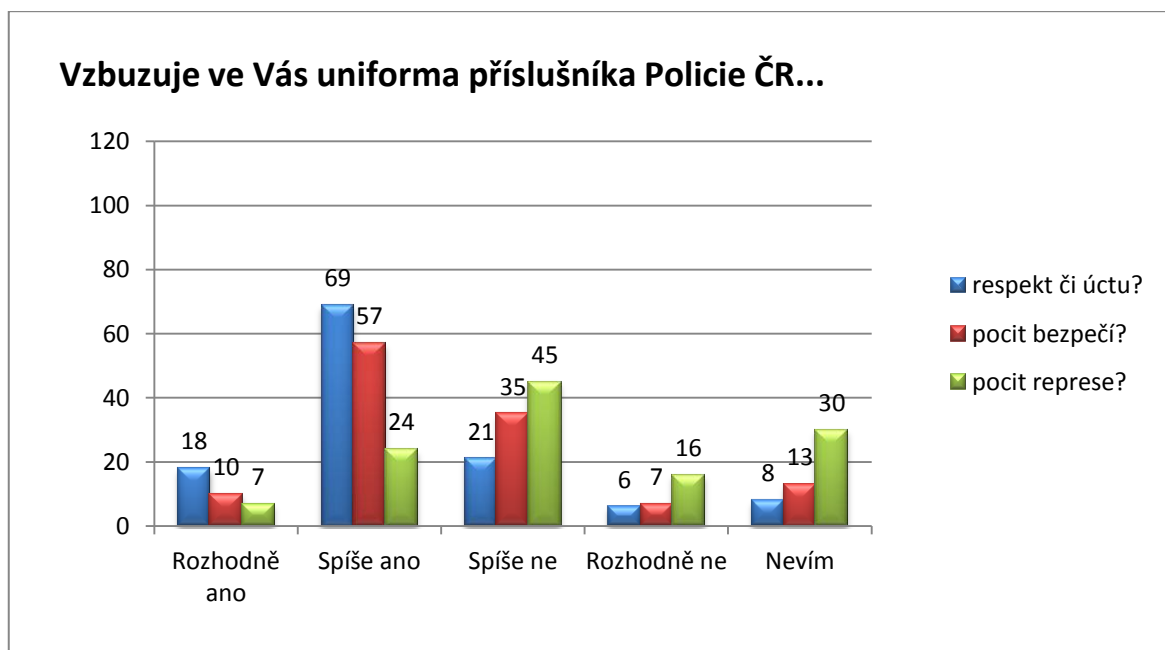

Z výsledků je zřejmé, že uniformy policistů jsou hodnoceny jednoznačně pozitivně (v 84 %). Tomu rovněž odpovídá fakt, že na uniformách by něco změnilo pouze 21 respondentů (17 %). Od celkových výsledků se neliší ani odpovědi policistů: 5 z nich hodnotí uniformy velmi pozitivně, 15 spíše pozitivně a pouze 3 spíše negativně. 10 policistů by na uniformách chtělo něco změnit, 12 policistů by nic nemělo a 1 neví. Policisté tedy tvoří zhruba polovinu respondentů, kteří by na uniformách rádi provedli určité změny. Respondentům jsme dále položili otevřenou otázku, jakým způsobem by podle nich uniformy měly být změněny. Na tuto otázku poskytlo odpověď 19 respondentů. Z toho policisté většinou odpovídali, že by změnili kvalitu materiálu a střih uniformy tak, aby byla zlepšena funkčnost a praktičnost uniformy. Ostatní respondenti by na uniformách uvítali výraznější vzhled uniformy, např. reflexní prvky a reprezentativnější doplňky uniformy, domovenky a nášivky zobrazující příslušnost k Policii ČR. Tyto odpovědi jsou teda náměty pro další výzkum a případnou změnu uniforem. Domníváme se, že je zapotřebí vyzdvihnout fakt, že poměrně velké množství policistů v našem výzkumu má výhrady ke kvalitě a střihu uniforem. Protože považujeme za důležité, aby se policisté ve svých uniformách cítili dobře, měly by se dle našeho názoru tímto problémem příslušné složky Policie ČR zabývat.

VO7: Jaký dojem v lidech uniformy policistů vyvolávají?

V následující části jsme se zabývali otázkou, jak uniformy policistů na lidi působí a jaké emoce v nich vyvolávají. Zaměřili jsme se přitom na tři dojmy: respekt či úctu, pocit bezpečí a pocit represe. Graf č. 15 zobrazuje odpovědi na otázky týkající se dojmu lidí z uniformem policistů.

Graf č. 15: Co v lidech vzbuzuje uniforma příslušníka Policie ČR?

Respekt či úctu uniformy vzbuzují ve většině respondentů (71 %). Lze tedy vidět, že uniformy jsou i dnes vnímány jako symbol určité prestiže a proto by jim měla být věnována pozornost. U pocitu bezpečí už výsledky nejsou tak jednoznačné: pouze v 55 % respondentů uniformy vzbuzují pocit bezpečí, v 34 % nikoliv, zbývající část respondentů neví. Ve čtvrtině respondentů pak uniformy vzbuzují pocit represe, kdežto v 50 % tomu tak není, čtvrtina respondentů si ohledně pocitu represe není jista. Jen 55% dotazovaných respondentů vnímá uniformy jako symbol bezpečí, na které se může s důvěrou obrátit a požádat o pomoc při řešení problému, který veřejnost tíží. Je to nízké procento, které by se mělo zvýšit, možná pomocí slušnějšího chování policistů.

Z výše uvedených potvrzených hypotéz vyplývá, že je velice důležité, jak je člověk vychováván a utvářen v průběhu svého života. Nejprve v mikroprostředí a dále pak jak na něj působí makroprostředí při dalším formování chování, jednání, postojů a názorů z hlediska výchovného a z hlediska vzdělávacího, které vytváří a následně upevňuje vědomostí, dovedností a návyky, které pak využije v dospělosti. Edukační metody morální

výchovy v současné společnosti by měly být uplatňovány u každého zaměstnání průběžně, aby se vyloučily případné problémy, které vznikají z důvodů nevhodného chování. Samotná existence a znalost Etického kodexu Policie České republiky nemůže zajistit jeho dodržování. Stejně tak nelze neustále svádět vinu na selhávání morálních vlastností jednotlivce. Je zde potřeba soustavné práce zejména ze strany managementu a z toho vyplývající větší otevřenost k otázkám profesní etiky, každodenních etických dilemat, se kterými se policisté setkávají.

5 ZÁVĚR

Cílem mé bakalářské práce bylo poukázat na vliv společenské výchovy podle J. S. Gutha-Jarkovského na to, jak veřejnost vnímá chování současných policistů při nošení uniformy, které má vliv na celkovou image Policie ČR. S budování image souvisí současná výuka pravidel slušného chování nových uchazečů o zaměstnání u Policie ČR a dodržování Etického kodexu Policie ČR. Bakalářská práce je rozdělena na dvě části, kdy v první části byla provedena komparace společenské výchovy odkazů J. S. Gutha-Jarkovského v ozbrojených sborech četnictva za první republiky 1918-1939 se současným stavem u Policie ČR po roce 1990 do současné doby. V druhé části bakalářské práce byl proveden kvantitativní výzkum pomocí dotazníku, kterého se zúčastnilo celkem 122 respondentů, z toho 42 mužů (34,4%) a 80 žen (65,6%).

Zjistili jsme, že podle veřejnosti policisté dodržovali pravidla slušného chování nejvíce v letech 1918-1948, tedy v období první republiky, kdy působil jako představitel slušného chování J. S. Guth-Jarkovský. I přesto je však veřejnost v současné době většinou spokojena s chováním policistů při vystupování na veřejnosti, jen s drobnými výhradami, které se týkají zejména konkrétních negativních zkušeností. Většina respondentů se domnívá, že by se policisté měli v pravidlech společenské výchovy průběžně vzdělávat, např. formou krátkodobých kurzů, aby jejich vystupování na veřejnosti bylo slušné a reprezentativní a tím si vybudovali vážnost, autoritu a respekt u veřejnosti. Veřejnost se také domnívá, že policisté by měli dodržovat pravidla slušného chování i mimo službu, takže je od nich očekávána celková osobnostní úroveň a celková úroveň chování. Veřejnost rovněž citlivě vnímá vzhled uniformy, a to zejména v pozitivním smyslu, protože uniformy ve většině našich respondentů vzbuzují respekt či úctu. Rovněž k uniformám mají lidé drobné výhrady, např. ke vzhledu a praktičnosti uniformy.

Na základě zjištěných poznatků nastiňujeme oblast pro zlepšení, hlavně při výběrovém řízení nových uchazečů k Policii ČR, kde by měl být rovněž kladen důraz na to, zda je uchazeč již dostatečně osobnostně způsobilý k výkonu služby u Policie ČR. Zda je fyzicky a psychicky schopný zvládnout tak specifické povolání policisty. Je zřejmé, že novým uchazečům chybí základní vojenská příprava, která by jim jistě zvýšila fyzickou zdatnost a také psychickou odolnost. Dále bych pozornost upřela k rezervám výuky pravidel společenského chování při základním odborném kurzu u Policie ČR, které by se mělo zaměřovat na upevňování profesní kultury, etiky a komunikace. Z výsledků výzkumu vyplývá, že veřejnost citlivě vnímá u chování policistů hlavně jejich aroganci, povýšenost

a upřednostňování vlastních zájmů před zájmy veřejnosti. Z toho je zřejmé, že by měl být kladen důraz ve vzdělání policistů v etice a společenské výchově. Rovněž se dá zapracovat na profesní kultuře u policistů ve služebním poměru, aby bylo jejich chování v souladu s Etickým kodexem Policie ČR.

Touto bakalářskou prací jsem chtěla poukázat na skutečnost, že dodržování zásad společenského chování má významný vliv na to, jak je veřejností vnímáno tak specifické povolání, jako je povolání policisty.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

[1] Monografie a knihy

1. Erhat, Josef a Oldřich Pinkas. *Sbírka četnických předpisů*. Kroměříž: První nakladatelství služebních tiskopisů. 1923, 215 s.
2. Erhat, Josef. *Rukověť četnictva*. Praha-Hodkovičky: Typus. 1937, 476 s.
3. Etický kodex Policie České republiky, Rozkaz Policejního prezidenta č. 154/2011.
4. Fontán, Kamil. *Předpisy o stejnokroji čs. četnictva*. Praha, Státní tiskárna. 1927.
5. Guth-Jarkovský, Jiří Stanislav, 1921. *Společenská výchova vojenská*. Praha: Československý vědecký ústav vojenský.
6. GUTH-JAROVSKÝ, Jiří Stanislav. *Společenský katechismus*. Vyd. v ČS 1. Praha: Československý spisovatel. ISBN 80-202-0379-6
7. Herzogová, Zuzana, *Základy filosofie a profesní etiky*. Praha: PA ČR. 1997. ISBN 80-85981-42-4
8. Chlup, Otakar. *Pedagogika*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství. 1967.
9. IACP – International Association of Chiefs of Police, sídlící v USA.
10. JIŘÍ STANISLAV GUTH-JAROVSKÝ. *Společenská výchova a její význam*. Praha, 1926.
11. MACEK, Pavel a Lubomír UHLÍŘ. *Dějiny policie a četnictva*. Vyd. 1. Themis. 1997, 178 s. ISBN 80-858-2152-4
12. MARTINKOVÁ, Věra. *Člověk mezi lidmi aneb kapitoly ze společenské výchovy*. Praha: Trizonia. 1998, 414 s. ISBN 80-855-7354-7
13. MORÁVEK, Karel. *Československé chladné zbraně 1918-1994*. Ilustrace Petr Moudrý. Ars-Arm. 1995, 239 s. ISBN 80-900-8337-4
14. NESVADBA, Petr. *Policejní etika*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk. 2009, 315 s. ISBN 978-80-7380-195-3
15. Rámcový vzdělávací program pro základní odbornou přípravu policistů služby pořádkové, dopravní a železniční policie, MV ČR, Praha, 2008.
16. Rozkaz policejního prezidenta č. 1/2005 ze dne 21. ledna, „Etický kodex Policie ČR, MV ČR, 2005
17. SMEJKAL. *Abeceda společenského chování*. Praha: Horizont. ISBN 80-7012-030-4

18. SPURNÝ, Miroslav. *Ve dne v noci podle zákoníku--: policisté a četníci v českých zemích do roku 1945*. 1. vyd. Olomouc. 2013, 171 s. ISBN 978-80-244-3774-3
19. Závazný pokyn PP ČR o služebních stejnokrojích Policie České republiky z 29. prosince 2008, č. 212/2008.
20. Závazný pokyn PP ČR, kterým se stanoví základní pravidla chování, služebního jednání a služební zdvořilosti v Policii České republiky ze 4. prosince 2006, č. 181/2006.

[2] Časopisecké zdroje

1. HERZOGO VÁ, Z., *Etické principy policejní práce*, časopis, Policista, 2002.
2. Zlámal, J., *Etika a policejní práce*, časopis, Kriminologický sborník, 2007/3.
3. Krejčí, P., *Přijmout etický kodex policisty*, Policejní profesionál, 1993/1.

[3] Internetové zdroje

1. <http://www.chovani.eu/phdrjiri-stanislavguth-jarkovsky/m703> [online] [cit. 15. 2. 2014]
2. <http://www.ladislavspacek.cz/>[online] [cit. 25. 2. 2014]
3. http://cs.wikipedia.org/wiki/Ji%C5%99%C3%AD_Stanislav_Guth-Jarkovsk%C3%BD [online] [cit. 12. 3. 2014]
4. <http://cs.wikipedia.org/wiki/Katechismus> [online] [cit. 27. 11. 2013]

[4] Zdroje fotografií:

1. Soukromý archiv Františka Šmákala
2. Soukromý archiv Miroslava Spurného

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

IACP International Association of Chiefs of Police (Mezinárodní asociace náčelníků Policie).

ČR Česká republika.

MV Ministerstvo vnitra.

PP Policejní prezidium.

.

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek č. 1 Četníci z doby Rakouska – Uherska.

Obrázek č. 2 Četník 1918 – 1919 tzv. kolkovaná rakouská uniforma.

Obrázek č. 3 Četník 1919 – 1921.

Obrázek č. 4 Četníci - řidič má, jako pokrývku hlavy, lodičku.

Obrázek č. 5 Četníci v přilbách - snímek z roku 1936.

Obrázek č. 6 Četník ve stejnokroji – 1920.

Obrázek č. 7 Stejnokroj a tři druhy pokrývek hlavy.

Obrázek č. 8 Četník ve slavnostním stejnokroji

Obrázek č. 9 Četník ve slavnostním stejnokroji

SEZNAM GRAFŮ

- Graf č. 1   Jaký pocit ve Vás zanechal kontakt s Policií ČR?
- Graf č. 2   Pokud jste se do kontaktu s Policií nedostali osobně, jak hodnotíte chování policistů k veřejnosti, např. z medií?
- Graf č. 3   Je stávající chování Policie k veřejnosti a na veřejnosti dle Vašeho mínění dostatečně profesionální?
- Graf č. 4   Myslíte si, že policisté v současné době dodržují pravidla slušného chování?
- Graf č. 5   Myslíte si, že v minulosti policisté dodržovali pravidla slušného chování více než dnes?
- Graf č. 6   Ve kterém období podle Vašeho názoru policisté nejvíce dodržovali pravidla slušného chování?
- Graf č. 7   Má podle Vašeho názoru policista při vystupování na veřejnosti v uniformě povinnost dodržovat pravidla slušného chování?
- Graf č. 8   Má podle Vašeho názoru policista povinnost dodržovat pravidla slušného chování, i když zrovna není ve výkonu služby?
- Graf č. 9   Myslíte si, že by k vystupování Policie ČR na veřejnosti přispěla osvěta o pravidlech slušného chování?
- Graf č. 10   Domníváte se, že policisté by se v rámci své základní odborné přípravy měli učit také společenské výchově, etice a pravidlům slušného chování?
- Graf č. 11   Myslíte si, že nadřízení policisté jsou svým chováním k veřejnosti dobrým vzorem pro své podřízené?
- Graf č. 12   Myslíte si, že jsou pravidla slušného chování J. S. Gutha-Jarkovského přínosná i pro dnešní příslušníky Policie ČR?
- Graf č. 13   Myslíte si, že by se měl odbor vzdělání na Ministerstvu vnitra zaobírat myšlenkami společenské výchovy podle J. S. Gutha-Jarkovského?
- Graf č. 14   Jakým způsobem hodnotíte současný vzhled uniformy příslušníka Policie ČR?
- Graf č. 15   Co ve Vás vzbuzuje uniforma příslušníka Policie ČR?

SEZNAM PŘÍLOH

- Příloha č. 1 Vzory nárameníků
- Příloha č. 2 Vzory štítků se specifikací nadřízeného velitelství
- Příloha č. 3 Ukázky zimní výbavy pro četníky
- Příloha č. 4 Služebního a slavnostní stejnokroj četnictva
- Příloha č. 5 Poboční zbraně u četnictva
- Příloha č. 6 Druhy šavlí
- Příloha č. 7 Četnická výzbroj
- Příloha č. 8 Služební stejnokroj v současnosti
- Příloha č. 9 Slavnostní stejnokroj a stejnokroj jízdní policie
- Příloha č. 10 Hodnostní označení a znaky krajských ředitelství
- Příloha č. 11 Doplnky stejnokroje
- Přílohy č. 12 Udělování kordu u Policie ČR
- Příloha č. 13 Dotazník

PŘÍLOHA Č. 1

Nárameníky četnictva používané v období let 1927 – 1930 (vzorek)

Nárameníky vycházkového stejnokroje četnictva používané v období let 1927 – 1930 (vzorek)

*Nárameníky vycházkového stejnokroje četnictva používané v období let 1937 – 1939
(vzorek)*

Hodnostní označení na boku brigadyrky četnictva

PŘÍLOHA Č. 2

*Vzory štítků se specifikací nadřízeného velitelství,
používané v období let 1921 - 1930*

*Vzory kovových štítků se specifikací
nadřízeného velitelství, používané
v období let 1930 - 1939*

PŘÍLOHA Č. 3

*Ukázky zimní výbavy pro četníky - řidiče automobilů a motocyklů
(tyto měly přiděleny převážně četnické pátrací stanice)*

PŘÍLOHA Č. 4

Ukázka služebního stejnokroje četnictva

Ukázka slavnostního stejnokroje četnictva

PŘÍLOHA Č. 5

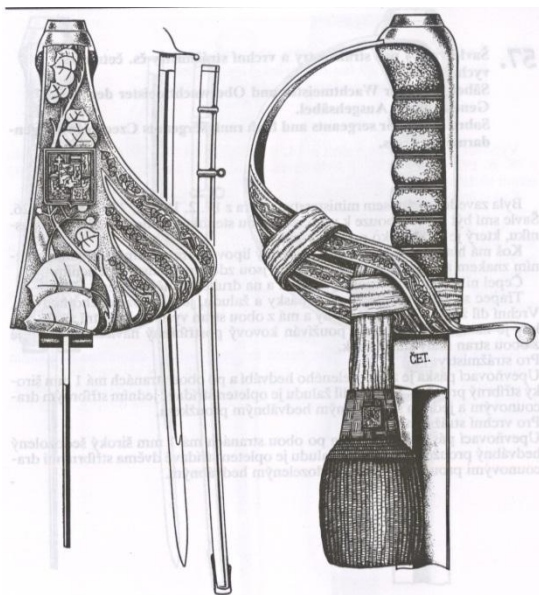
Do roku 1930 byly používány jako poboční zbraň četnictva různé typy bodáků ke karabinám Mannlicher

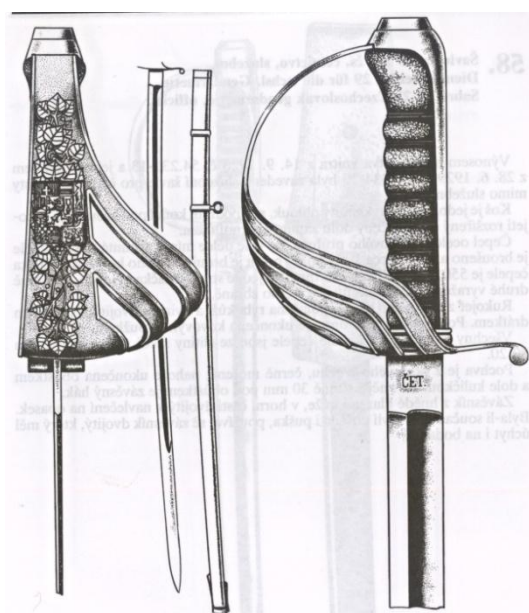
PŘÍLOHA Č. 6

Snímek četníků se šavlemi vz. 24 a snímek této šavle

Šavle vz. 24 pro důstojníky čs. četnictva

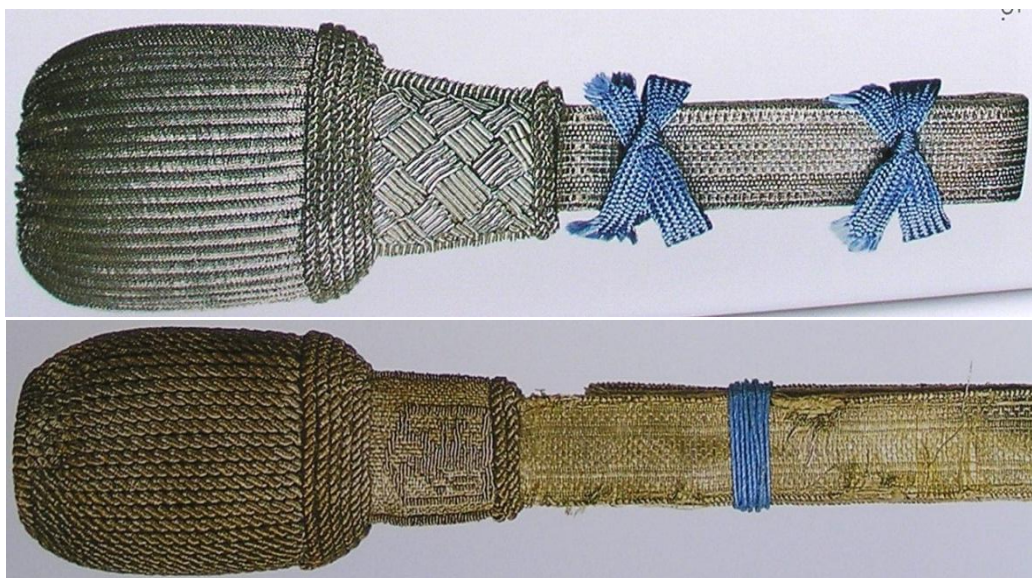
*Šavle vycházková vz. 24 pro strážmistry a
vrchní strážmistry*

PŘÍLOHA Č. 7

Četníci se služebními šavlemi vz. 29 a bodáky ke karabině vz. 33 a snímek této šavle a bodáku, který se nosil na dvojitém koženém závěsníku

Různé druhy třapců (portepé), používaných na četnických šavlích

PŘÍLOHA Č. 8

Služební stejnokroj v současnosti

PŘÍLOHA Č. 9

Slavnostní stejnokroj

Slavnostní stejnokroj dopravní policie

Stejnokroj jízdní policie

PŘÍLOHA Č. 10

Vzory hodnostní označení

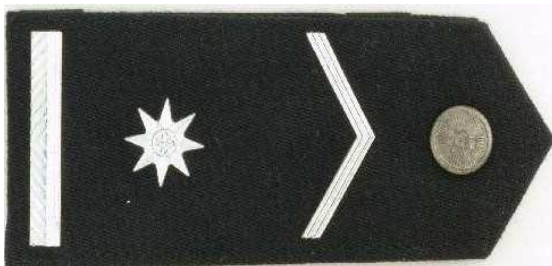
nadstrážmistr

praporčík

major

podplukovník

Vzory znaků krajských ředitelství

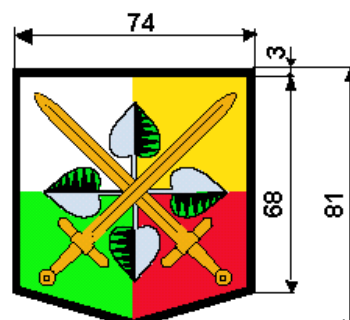
hlavní město Praha

Středočeský kraj

Jihočeský kraj

Plzeňský kraj

Ústecký kraj

Královéhradecký kraj

Jihomoravský kraj

Moravskoslezský kraj

PŘÍLOHA Č. 11

Doplňky stejnokroje

Odznak na čepici

Stejnokrojový knoflík

Spona k vázance

Barevné doplňky na čepici pro generála

Límcová ratolest společenského stejnokroje

PŘÍLOHA Č. 12

Závazný pokyn policejního prezidenta č. 75/2011 o některých způsobech oceňování v Policii České republiky se hovoří v čl. 6 o udělování kordu.

Kord se uděluje:

- a) policejnímu prezidentovi,
- b) policistovi v generální hodnosti.

(2) Kord lze dále udělit

- a) policistovi ve služební hodnosti vrchní státní rada nebo vrchní rada, pokud je zařazen na služební místo náměstka policejního prezidenta, ředitele (zástupce ředitele) nebo vedoucího (zástupce vedoucího) organizačního článku Policejního prezidia České republiky nebo ředitele (zástupce ředitele) útvaru policie, jestliže jeho služební poměr
  1. trval alespoň 30 let a
  2. končí z důvodu dosažení stanoveného věku, propuštění ze zdravotních důvodů, nebo propuštění na vlastní žádost
- b) výjimečně policistovi za zvlášť mimořádné zásluhy o policii,
- c) významnému pracovníkovi zahraničního bezpečnostního sboru za zvlášť mimořádné zásluhy o policii.

Kord popis:

Kord se skládá z čepele, jílice a pochvy. Čepel je rovná o délce 840 mm a šířce 19 až 20 mm s oboustranným výbrusem a jednostranným ostřím; je zhotovena z nerezové oceli klínového průřezu; ostří je nebroušeno. Čepel je značena pořadovým číslem kusu a značkou výrobce. Jílec se skládá z koše a rukojeti. Rukojeť je potažena kůží z rejnoka černé barvy a šestkrát obtočena dvakrát splétaným drátkem, hřbet rukojeti je z poniklované oceli po stranách s polokruhovými výstupky se symbolem policie, nebo s vyobrazením českého lva, je zakončen hlavicí, která je zdobena od středu vycházejícími svislými řadami kuliček. Koš je tvarově shodný s košem kordu vz. 31 pro úředníky policie, je vyroben z niklované mosazi, se třemi úponky; koš i jednotlivé úponky jsou zdobeny lipovými listy. Pochva je z ocelového plechu, leskle niklovaná, v horní části je opatřena objímkou o délce 150 mm, která je z přední strany opatřena velkým státním znakem České republiky, který je umístěn mezi dvěma řadami kuliček; pod spodní řadou je svislá řada lipových listů; na zadní straně objímky jsou dvě vodorovná ouška pro zavěšení; spodní objímka má dvě řady kuliček, mezi kterými je perlení; spodní část objímky je opatřena ostruhou. Součástí Kordu je doklad o jeho udělení se jménem, příjmením, zkratkou hodnostního označení nebo hodnosti a akademickými či jinými obdobnými tituly osoby, jíž byl Kord udělen, s pořadovým číslem Kordu a podpisem toho, kdo Kord udělil.

Dotazník

**„Vliv společenské výchovy podle Jiřího Stanislava
Gutha-
Jarkovského na kvalitu života“**

Propozice k vypracování dotazníku:

Odpovědi z tohoto dotazníku budou použity pro zpracování bakalářské práce. Všechna data budou použita zcela anonymně. Předem děkuji za korektní přístup při zodpovězení otázek.

Zakroužkujte vždy odpověď, která pro Vás platí, případně odpovězte svými slovy do prázdného místa pod otázkou. Svě odpovědi pečlivě promyslete.

I. část otázek

1. Jaké je Vaše pohlaví?   Jaký je Váš věk?.....

- Muž.
- Žena.

2. Jaké je Vaše dosažené vzdělání?

- Úplné vysokoškolské (MUDr., MVDr., JUDr., Mgr., Ing.).
- Vysokoškolské (Bc.).
- Vyšší odborné (Dis.).
- Středoškolské s maturitou.
- Středoškolské bez maturity.
- Základní

3. V jakém sektoru jste zaměstnán?

- **Státní správa či samospráva.**
- **Soukromý sektor – zaměstnanec.**
- **Soukromý sektor – zaměstnavatel (OSVČ).**
- **Nezaměstnaný.**
- **Student.**
- **Důchodce.**

4. Po jaký časový interval jste v pracovním poměru?

- **1 – 5 let.**
- **5 – 10 let.**
- **10 – 20 let.**
- **Nad 20let.**

II. část otázek

1. Policie ČR se v současné době mediálně prezentuje heslem „Pomáhat a chránit“. Jak na Vás toto heslo působí?

- **Velmi pozitivně.**
- **Spíše pozitivně.**
- **Ani pozitivně ani negativně.**
- **Spíše negativně.**
- **Velmi negativně.**

2. Byl-a jste již někdy v kontaktu s Policií ČR?

- **Ano, jako oznamovatel.**
- **Ano, jako poškozený.**
- **Ano, jako svědek.**
- **Ano, jako obviněný**

- **Ne.**

3. Pokud ano, jaký pocit na Vás zanechal kontakt s Policií ČR?

- **Chování policistů bylo naprosto korektní, srozumitelné a profesionální.**
- **Chování policistů bylo spíše korektní, srozumitelné a profesionální.**
- **Chování policistů bylo spíše nekorektní, chaotické a neprofesionální.**
- **Chování policistů bylo naprosto nekorektní, chaotické a neprofesionální.**
- **Nevím, nedokážu posoudit.**
-

4. Pokud jste se do kontaktu s Policií nedostali osobně, jak hodnotíte chování policistů k veřejnosti, např. z medií?

- **Chování policistů je vždy korektní, srozumitelné a profesionální.**
- **Chování policistů je většinou korektní, srozumitelné a profesionální.**
- **Chování policistů je většinou nekorektní, chaotické a neprofesionální.**
- **Chování policistů je vždy nekorektní, chaotické a neprofesionální.**
- **Nevím, nedokážu posoudit.**

5. Je stávající chování Policie k veřejnosti a na veřejnosti dle Vašeho mínění dostatečně profesionální?

- **Určitě ano.**
- **Spíše ano.**
- **Spíše ne.**
- **Určitě ne.**
- **Nevím.**

6. Co byste si přál/a, aby se na chování policistů změnilo.

III. část otázek

1. Myslíte si, že by k vystupování Policie ČR na veřejnosti přispěla osvěta o pravidlech slušného chování?

- **Určitě ano.**
- **Spíše ano.**
- **Spíše ne**
- **Určitě ne.**
- **Nevím.**

2. Domníváte se, že policisté by se v rámci své základní odborné přípravy měli učit také společenské výchově, etice a pravidlům slušného chování?

- **Určitě ano.**
- **Spíše ano.**
- **Spíše ne.**
- **Určitě ne.**
- **Nevím, nedokážu posoudit.**
- **Pokud ne, z jakého důvodu se tak domníváte?**
  - a) **Není to potřeba.**
  - b) **Nepomohlo by to.**
  - c) **jiné**

3. Myslíte si, že pokud budou mladí policisté vedeni k pravidlům slušného chování,lepší se jejich vystupování na veřejnosti?

- **Určitě ano.**
- **Spíše ano.**
- **Spíše ne.**
- **Určitě ne.**

- Nevím, nedokážu posoudit.

4. Myslíte si, že nadřízení policisté jsou svým chováním k veřejnosti dobrým vzorem pro své podřízené?

- Určitě ano.
- Spíše ano.
- Spíše ne.
- Určitě ne.
- Nevím, nedokážu posoudit.

IV. část otázek

Jiří Stanislav Guth-Jarkovský byl představitelem pravidel slušného chování za první republiky 1918. Ve svých dílech podává pravidla a normy správného chování ve všech oblastech života. Kládí důraz na slušnost, čestnost, zdvořilost, skromnost a vzájemnou úctu.

1. Myslíte si, že jsou pravidla slušného chování J. S. Gutha-Jarkovského přínosné i pro dnešní příslušníky Policie ČR?

- Určitě ano.
- Spíše ano.
- Spíše ne.
- Určitě ne.
- Nevím.

2. Myslíte si, že by se měl odbor vzdělání na Ministerstvu vnitra zaobírat myšlenkami společenské výchovy podle J. S. Gutha-Jarkovského?

- Určitě ano.
- Spíše ano.
- Spíše ne.
- Určitě ne.

- Nevím.

3. Má podle Vašeho názoru policista při vystupování na veřejnosti v uniformě povinnost dodržovat pravidla slušného chování?

- Určitě ano.
- Spíše ano.
- Spíše ne.
- Určitě ne.

4. Má podle Vašeho názoru policista povinnost dodržovat pravidla slušného chování, i když zrovna není ve výkonu služby?

- Určitě ano.
- Spíše ano.
- Spíše ne.
- Určitě ne.

5. Myslíte si, že policisté v současné době dodržují pravidla slušného chování?

- Určitě ano.
- Spíše ano.
- Spíše ne.
- Určitě ne.

6. Pokud ne, napište prosím konkrétní příklad, jak policisté pravidla slušného chování nedodržují:

7. Myslíte si, že v minulosti policisté dodržovali pravidla slušného chování více než dnes?

- Určitě ano
- Spíše ano
- Spíše ne

- **Určitě ne**

8. Ve kterém období podle Vašeho názoru policisté nejvíce dodržovali pravidla slušného chování?

- **1918-1948**
- **1948-1989**
- **1989-2014**

9. Jak by měla podle vás společenská výchova u Policie ČR probíhat?

- **Všichni policisté by měli projít několikanásobným kurzem.**
- **Všichni policisté by měli projít několikahodinovým kurzem.**
- **Kurzem by měli projít vedoucí a ti poté proškolit své podřízené.**
- **Nevím jak technicky provést školení.**
- **Jiná odpověď:**

V. část otázek

1. Jakým způsobem hodnotíte současný vzhled uniformy příslušníka Policie ČR?

- **Velmi pozitivně.**
- **Spíše pozitivně**
- **Spíše negativně.**
- **Velmi negativně.**
- **Nevím.**

2. Změnil/a byste nějak uniformy příslušníků Policie ČR?

- **Ano.**
- **Ne.**

3. Pokud ano, jakým způsobem byste uniformy změnil/a?

4. Vzbuzuje ve Vás uniforma příslušníka Policie ČR respekt či úctu?

- **Rozhodně ano.**
- **Spíše ano.**
- **Spíše ne.**
- **Rozhodně ne.**
- **Nevím.**

4. Vzbuzuje ve vás uniforma příslušníka Policie ČR pocit bezpečí?

- **Rozhodně ano.**
- **Spíše ano.**
- **Spíše ne.**
- **Rozhodně ne.**
- **Nevím.**

3. Vzbuzuje ve vás uniforma příslušníka Policie ČR pocit represe?

- **Rozhodně ano.**
- **Spíše ano.**
- **Spíš ne.**
- **Rozhodně ne.**
- **Nevím.**

Děkuji za vyplnění dotazníku